

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1982

JANUÁR

GOSZTONYI JÁNOS

Az ökör

vásári komédia 2 részben

Szereplők

Ulászló
János Albert
Miksa a Jelöltek
Corvin János
Beatrix
Aggőreg
Rodó
Zápolya
Bátori
Bánfi az Atyák
Újlaki
János püspök
Tamás titkár

férfiak
(mint Anna is) Csepürágók
kerülnek

történi 1940-ől, mintegy 1506-ig

Ez a darab egy trilógia első része, de önmagában is zárt egész. Műfaja: vásári komédia, tehát végig profán hangvételt s szabad teret sugall. Illetve: a zárt vagy szabad tér kérdését hangsúlytalanul kezeli. A színhely egy vagy több dobogó. A cselekmény olykor több síkon is folyhat. A dráma szövegében erre kevés utalás történik, minthogy nem rendezőpéldány készítése a cél.

A játék stílusa nem tűri a ruhák és kellékek, történelmi hűségét. Kitalált szöveget kíván: a középkori magyar pompa helyén egyfajta barbár toprongyot, rongygyal, bőrrel, tollban hempergetve. A nagy, mély szegénység kifejezése fontosabb a korhűségénél. Minél gazdagabb egy öltözék, annál dúsabban rongyos, foltos. Szürkék, zsákszínek tónusában csak nagy néha ríki valami. Ennyiben távol áll az olasz vagy francia vásári tarkaságtól.

Az elmenések és bejövések kérdésében: a darab az állandó benntartózkodást kívánja a szereplőktől. A hangsúlyos pontokról nem az öltözöbe, hanem egy hát-tér-életbe kell vonulni.

A csepürágók egy nyilvános kórus. Népet s más funkciót látnak el. Komoly szerepeket is játszanak! Számuk kötetlen. S a nők aránya is közöttük.

*

Gosztonyi János 1926-ban született. Bemutatott színművei: Columbus, Rembrandt, Tiszta Szívvel, Európa el-rablása, Az ötödik parancsolat, A nagy lehetetlen, A né-ma énekesnő, A sziget, Dániel és a krokodilok. E két utóbbival országos drámapályázatok első helyén végzett. Egy novelláskötete jelent meg. (Póris ítélete, 1972.) Húsznál több rádiójátéka került adásra, közülük nem

egy külföldön is. A Radnóti Színpadon rendez és a Színművészeti Főiskolán tanít.

ELSŐ RÉSZ 1.

jelenet Az „atyák”

ödöngenek, zúg a szél

I. csepürágó ök az Atyák! Másképen kiskirályok.
Csupa történelmi nevű és rendeltetésű nagyúr!
A Mátyás halála utáni tanácsstalanság állapotában.
bátori Hogy elhagyott minket a Nagy Király,
mi vagyunk mi azóta? Pásztor nélküli nyáj.
zápolya S mi kerülgeti mindig a pásztor nélküli nyáját?
újlaki Farkas kerülgeti mindig. Ezúttal azonban nem
is egyszerű farkas. Turbánt hord a fején.

csepürágók (turbánosan)

1. csepürágó Ennekem szinte mindegy, hogy kit választanak meg,
csak még egy Mátyásuk ne akadjon.
S az nem akad.
2. csepürágó Megölték.
3. csepürágó Komolyan?
csepürágó Miután viccből nem lehet ölni.
2. csepürágó Ehették láb alól a kutyák, bármilyen hihetetlen.
S most hull a könnyük, mint a krokodilnak.
Legendává költik s addig kódösítik alakját,
míg azt nem mondhatják : álmodtuk őt...
életműve is álom ... tünemény ... egyszer volt — sohasem lesz.

János püspök A Corvin-párt haladéktalanul szavazást követel.

bátori Mi, bátoriek előbb kicsikét szemlélődni szeretnénk.

bodó Itt vesztegelni az országgyűlésben : komoly pénzbe kerül.

zápolya Bármikor joga van bárkinek felkerekedni, hazamenni.

ujlaki Igen, el kéne innen menni, de hová?
Megtelt a világ. Az a hely a tiéd, amin állsz.
Már egy fekvőhelyért külön fizetni muszáj.

bánfi Királytalanul árválkodik olykor a társulat is:
a nagy Direktor elhagyott s most nincs semmilyen.

aggöreg	Hát válasszunk magunknak: lássuk a mustrát!	tamás	S a magyar trónt?
Corvin János, Miksa, Beatrix, János Albert és Ulászló köznapi elfoglaltságait üzi. Zúg a szél		ulászló	Arra nincs sok esélyem.
1. csepűrágó	Megválasztását szorgalmazza jelenleg — a sorrendiség nem befolyásolás — Corvin János herceg, a nagy Mátyás fia. Az uralkodó özvegye: Beatrix.	tamás	S szerencsém se igen von. veletek, magyarokkal.
tamás	Miksa, e percben római király... De többre néz! Vigyázat!	ulászló	Mondd legalább, hogy akarnád Miért ne akarnám?
2. csepűrágó	Még nincs beleszólás!		Királyi családom ... a múlt, a jelen... minden predesztinál, hogy .ahol egy trón megürül
tamás	Ez volt a végszavam ... s ha csak titkár is vagyok itt ... s csupán olyan darabokba lehet beszállnom, amikben titkárszerep is van ...		én megpályázzam azt... engem odaszív valósággal a szükség, ahol vezetnivaló van... a mesterségem címere és a címerem mestersége is ez.
3. csepűrágó	De hagyjuk a játék párhuzamát. Átsüt, ahol átsüt az ügyis ...		De magát mi sodorja ide? Maga Mátyás embere, nem? Magas állását, csinos pályafutását, mindent általa ért el!
újlaki	Csepűrágók vagyunk itt valahányan, mindenki tudja jól, hogy nem ősi urak. Habár, s ez érdekes, ma én az egyik ükköm	tamás	Mit keres maga is? Mellém akar állni, miért?
	ükk-ükkének valahányadik ükkét alakítom	ulászló	A hála miatt.
	s így a történelmi kerettel akaratlan is összefonódik jelenünk.	tamás	<i>Egyedül hozzáköti az.</i>
1. csepűrágó	Pályázik még a lengyel trónutód János Albert s végül bátyja, Ulászló cseh király!	ulászló	Egyedül tőle taszít az a hála, amit holtig kéne tanúsítani, szörnyű, nem emberhez illően súlyos teher az. <i>A keresztény ember efféle terhek alatt él.</i>
újlaki	Ulászlót nem! A büdös Krisztusát! Megvesztetek? Bocsanat, püspök úr. Az, hogy „büdös” — erős volt. Megkövetlek. A Krisztusát. Minek jelöltök ökröt?	tamás	Igaz megállapítás. De az utóbbi időben a terhek, úgy tűnik, megnövekedte.... sokféle -teher!
ulászló (órát szerkeszt)	Megbocsájtok neked vérmes magyar. S mindenkinek, aki kezdetben nem óhajt.		S erkölcsünk, bárhogyan is röstelljük, vigyázz, nem a régi! — Benned látom a számunkra legjobb vezetőt s ha te benem a legbensőbb, bizalmas munkatársat, esélyeidet én ugrásszerűen megnövelem. <i>(Eltávolodik)</i>
újlaki	Attól ne tarts, hogy később óhajtani foglak.	albert	Cseh király létedre meglehetősen csúnya mohóság egy másik, trónért nyúlni, bratyó. Dupla királyság az egyiknek? A másiknak a szimpla fityisz?
csepűrágók (énekelnek)	Mert egyik akarja, de nem akarja a másik. És egyik ezt akarja, a másik amaszt. S még akik egyet akarnak, azok sem akarják ugyanazt. S ugyanazt ha akarják, hát akkor sem ugyanúgy... És két dolog van meg a földön leghamarabb: a rántotta, valamint a feloldhatatlan utálat.	ulászló	Fél trónok ezek csak. Két ilyen kell legalább, hogy egyik a másikat megtartsa. Oly ingadozók. S kérdés : a délről várható megrohanást felfogni a kettő, hogy lesz majd elegendő?
	2. jelenet	albert	Tíz trón sem elég annak, akinek szájában a tej megalszik. Ne nagyon éld magad bele, jó? Mondj le javamra, jót mondok, ne makacskodj !
ulászló	Tán megszerkeszték magamnak végre egy órát. Mérni fogja az egymás hegyén-hátán tolongó nappalokat és éjjeleket komolyan: kis óra nevű darabokra tudja tagolni. S amint az sikerül, tán még azokat is beosztogatom s ha tudni fogom e micurka időket...		Mint neked, annyi jogom van nekem is ... és szükségem is volna rá, de nagyon ... mert pénzügyileg ... no, zsidók : minden kamatot megfizetek ... majd mint szent magyar király!
tamás	Igen, akkor?	bodó	3. jelenet Az izmos lábú, páratlan gavallért, a lengyel trónutódot s drága cimborát, én a krakkói lengyel herceget kiáltom! Országa lesz fölöttünk északon s ha egyesülünk, ugyancsak kemény ököl lehetünk.
ulászló	Nem lesz többé egy tömb az egész. Érted-e már? Vágyom az áttekintést.		1. csepűrágó Ki legyen ő? Melyik az?

bodó	János Albert a neve. Kiáltsátok ! Megbánta-e már valaha, aki engem harcban, vagy egyebütt követett?! <i>a csepürágók kicsit kiáltoztak, bukfenceznek</i>	bodó	Nem kiáltok. Nem látom benne Mátyást!	
bodó	Térden köszönöm neked, lengyel— magyar isten, hogy van újra királyom...	zápolya	Én meg azért nem, mert látom benne igencsak.	
bátori	Megszívod magadat s túlcsoordulsz majd megint. Pár részeg ordibált csak.	S épp eleget prűszkölt és rángatott tőle a májam. Még jóformán föl se nyitottam a rostélyt, máris visszacukodott győtrött képem elé. A ló előkocogott és visszacipelt a Mátyás kereste csatába.	jános p.	De Jánosunk korántsem ilyen harcias ... nem fárasztó és főleg nem zseni. Vagy tán zseni vagy?
bodó	Éppen te részegezel, te, Bátori István?!	corvin	Miféle piszkálódó, ostoba kérdés?	
bátori	Tán új törvény, hogy a részégeket nem részegedhetni csak józanul? Mámosos ordibálás nem kikiáltás, te Bodó !	jános p.	Kedvező színben tűnj fel... azt szeretném.	
bodó	Az volt, arany Pityu bátyám, ez bizony az volt! Szabályszerű, jogerős, úgynevezett első kikiáltás.	corvin	Arról volt szó, hogy megválasztásom sima ügy lesz! Ehelyett totojáztok. Minek ez? Tessék az apám végső óhaját teljesíteni. Várok.	
ujlaki	A kis vacak északi krumpliföldjeidért ügyeskedel itt? Átlátszón, mint a szita !		<i>4. jelenet</i>	
bodó	A te déli földjeidért is ... s a tiédért ... minden égtáj fele elterülő szép birtokainkért. Megvédi az Albert ezt is, amazt is. Lovas akrobata és úgy vív, mint a sátán.	beatrix	S a volt királynő? Mit képzelnek az édes urak? Mátyás özvegyének fel is út, le is út? A női ágon való trónutódlás szép példái állnak előttünk ...	
albert (<i>bábot döfköd vitézzel. Minden síkon mindenki részeg</i>)	A legrosszabb esetben védelem! Szerencsésebb esetben : nagy-nagy gyarapítás! Egy talpalatnyi magyar földet sem ad fel az Albert !	aggóreg	Majd ha ti nők nyomjátok azt belénk, amit belétek mi nyomunk, akkor leszen itt asszonykirályra szavazás.	
bodó	Ki vagy kiáltva ... mit kell magyarázkodni? Gyere!	bánfi	Hogy trónra te lépj, ó, szépséges Beatrix, látod : semmi esélye. De tán a legjelesebb jelölt, a leendő király, elvehetne, ha gyászod némileg kiheverted, feleségül.	
albert	összeszedek picurka pénzt, miután kissé kiköltekeztem ... elmulattam egy reprezentatív sereg árát! No, zsidók : ma szép forró a szívem ! Aadtak a trónra nekem kis gömbölyű kölcson?	beatrix	Ami gyászomat illeti ... hé, mit pimaszkodsz te velem? Mindenki tudja, hogy életre- halálra martuk egymást a királlyal a végefelé .. . A gyász az én magánügyem ... de ugass : kire gondolsz, ki jön be ezekből? Csak azt ne mondd, hogy a Corvin, a mostohakölykem! Ó már a bölcsőben ellenem piszkított.	
bodó	A jól végzett munka tudatával lehet hazamenni! A legközelebbi trónörülésig nincs több kikiáltás! <i>(Randalírozik az énekelgető, berúgott országgyűlésben)</i>	bánfi	Egészen másvalaki. S felséged a vágyai csúcса. Megszólalásig hű arcképei közt működik, alszik, imádkozik, nem tudni mióta ... A Habsburg-vérű, nagyformátumú Miksa.	
corvin	Ki csinált belőled embert, te Bodó? Az apám!	miksa (<i>egy imazsámolyról odabiccint</i>)		
bodó	Nagy tévedés, mert az az én apám volt. S még így is ott látnál az oldaladon, ha ... lásd be végre, könyörgők: a származásod ... nem előny!	beatrix	Nemigen rajongok a német férfiakért. A Miksa alsó ajkától egyenest pipet kapok. Az cuppog, ha beszél s kicsit akkor is, ha nem. Külön életet él.	
ujlaki	De nem is döntő negatívum! S ezért én őt kiáltom ... Corvin Jánost... miután megesküdtem, hogy ez így lesz ...	bánfi	Ilyen asszonyért s a magyar trónért beszívja szerintem. Könyörögni fogok, hogy tekintse Közép-Európa jövőjét -- s szívja be. A legkegyelmesebben.	
jános p.	Mátyás... tessék: nevét kimondva könnyezem .. anyira kívánta ezt az utódlást. De nemcsak a hála, hanem logikánk is ... hát nem egy valódi, nagy király vére a herceg?!	miksa	Bánfi, ne hülyüljön! Minek bátorit egy ilyen hétpróbás velőszivattyút? Én ágyban akarnék meghalni, de magamban.	
ujlaki	S rajta kívül a többi jelölt idegen!		A barbárok trónja nekem ennyire nem ... Ne bátorítsa hát!	
jános p.	Mind olyan érv, ami indokolja, hogy kiáltson az ember!	bánfi	Felség ! Arany hozomány kétszáz ezer. S apja, a nápolyi király, megtoldja kétszer annyi ...	

miksa	Bátorítsa.	jános p.	Jól hallom? Elképesztő. Micsodád van? Nem kérése, avagy javasolnivalója, nem bolhája, kézremegése, lábszaga...
beatrice (zenével)	Azt mondom: Miksa! És minden erőmmel az ő törekvéseit támogatom. Miután: <i>(énekel)</i> Nem az ajk vérbősége a lényeg, inkább az a gesztus, hogy egy ekkora úr megpróbálja beszívni miattam, mi ,egy életen át biggyedt neki szakadatlanul... <i>(Zene vége)</i>		nem! Terve! Az van neki! Lett! Ez a legteteteje!
tamás	Mámorító megoldás. Hát miért józanodunk ki a hirére? Miért? Német-római császárné ! Ugyan létezik-e több a világon? Azt mondom: igen. Egy boldog asszony.	bátori <i>(tamáshoz)</i>	Azt spekulálok, hogy az óracsináló vegye el és csináljon neki ... órát?! Mást nem lehet. Különbömben már Mátyás, <i>hajhajaj!</i>
beatrice	Gyűjti a képmásaimat.	aggóreg	No, ebbe fog belepusztulni az emberiség, hogy már mindenki tudni akarja: mennyi az óral!
tamás	Mint műgyűjtő. Más hölgyek portréival együtt.	beatrice	Közről ismerem azt az óracsinálót, hogy hívják azt .fészket ... Olomücből. Mátyással jártam ott, békekötésből
beatrice	Azt mondják: vágyai csúcsa ...		kifolyólag .. Boronálj össze vele s tudod: én bőkezűen fizetek.
tamás	A világhatalom. Este nyolckor szigorúan lefekszik aludni és télien-nyáron, hajnali ötkor kezdi a munkát. Vasárnap elhever fél hatig-hatig is. Evésben, ivásban az átlagnál kicsivel mértékletesebb. Egy aprócska palack boron elvan egy évig. S nincs ám muzsika, tánc, könnyű fecserészés a bécsi udvarban. Csak orgonaszó. És keskeny, kókemény, tömjénszagú ágyak. S jogosan gyanakszol, gyönyörű primadonnánk, minden vére itt szalad össze ... az ám.		5. jelenet Látom, hogy merre haladnak a dolgok ... Türelem, ki ne mondd, mert tényleg arra haladnak? Hát van, aki újra polyákat akar? És újra Jagellót? Az egyik részeges kurafi. A másik mélán ostoba ember. Lehet, hogy a végén megkoronáztok egy ökröt?
beatrice	Nem igaz. Dehogynem. Tudom éri: lényegében igaz. Egyik téren sok hozzám, másikon kevés. És ezt az országot csak felvonulási terepnek tekinti ... annál jobbnak, minél nagyobb a sár. És általában szívtelen emberi Hát vesszek meg, ha a törekvéseit támogatom.	corvin	Nagybátyja magyar királyként, harcolva esett el.
ujlaci	Muszáj-e nekünk. a vén méregkeverőnét, bocsánat, özvegyet, kiházásitanunk?	corvin	Sose állítottam én az ökrök_ nagybátyjairól, hogy nem lehetnek hallottak! Viszont kijelentem: ökrökből nem lehet magyar uralkodó.
beatrice	Kezemben volt az orvosság nem is egyszer, Ha ebédek akkoriban picikét megfűszerezem ... nem tettem. Jaj de kár! Bizony, bizony időben kell megmérgeznünk mind, akit lehet. Előbb vagy utóbb, mindenki kiérdemli a méregdagját. — Találjatok nekem már valakit: egy ekkorra királyt! Ha megkérdik valahol, ki vagyok ... ne kelljen azt felelnem s a válasza egyszermind belehalnom: „Állástalan királynő”!	jános p.	Ne ilyen kategorikusan. Ez nem kelt jó benyomást.
tamás	Szavamra ígérem, hozzád méltó királyi férjre teszel szert.	ulászló	Ostobáznak, mert elvből nem kiabálok. S az volnék, ha a világ hangzavarába vegyülve eltüntetném magam önként. No de erre ne számíts. Egy szláv babonában minden ordítással kisebbé válik az ember. S tudod, mi a vége? Megvetendő, szánandó törpe lesz.
beatrice	Ki is vagy te?	bátori <i>(tamáshoz)</i>	Mintha túl buta volna.
tamás	Nagy férjed embere.	tamás	Attól függ, hogy mihez! Szép csendesen csak készíti az órát, hogy üssön neki majd. A többi tettetés.
beatrice	Egykori titkárunk ... az a vaskönyökű ... Ha meg tudod oldani ezt ... a Tamás!	corvin	Frászt a kavargás, zürzavaros, túlfeszült locsogás. Minden szomorít. Így közlöm, mezza voce, veled - törpülni, látod, én se szeretnék —: István trónusán nem mindig ült nagy ember, de mindig olyan ült, akiben legalább megvoltak a körvonalak ... a nagyság, mint lehetőség.
tamás	Megvan a tervem.	ulászló	Mindenkiben ott van, akiben erősen feltételezed. S kibem érdeked, hogy ne találj, abban úgyis tagadni fogod.

I. csepürágó	<i>Ez nem is volna rossz vezető, te! Ebben van valami megértés a sikertelenebbek ... a balszerencse iránt.</i> S a manipuláció lényegéről is sejt valamit. őt kéne kiáltani, nem'?		No, drága Isti bátyám: forduljon vissza a Corvin-lobogóhoz s megkapja tőlem a várat, amit Liptóban tavaly elvett.
2. csepürágó	A másik a jobb. Habár türelmetlen s alighanem szeszélyes, de tehetségesebb ... s hát mi a lényeg'?	zápolya	Ingadozom. S nem röstellem, te Janó. A választás mindig roppant felelősség, de mostani helyzetünkben, élet vagy halál, csakugyan.
bánfi	Forgathatják bárhogy: mindkettő zsákbamacska. Miksa viszont már jócskán kinötte magát, beváltott számos várakozást s hipp-hopp világméretű lesz. Egy nagy dinasztia sarja, mindenre kész rokonsággal a háta mögött! Az most igen üdvös. Egy óriási egészbe illeszkedve nő az esély a fennmaradásra ... kiáltsátok hát Miksa nevét !	aggóreg	S egyébként sem azt kell megajánlani, te, amit rég elvett magának az ember, hanem azt, amit még csak akar. Vagy egyéb kedves meglepetés.
ujlaki	„Egy óriási egész” — értsd: Miksa segge. „Illeszkedve” — vagyis: bebújva oda. A nagy császári bérendszerben szarrá töpörödni... értsd : kis nemzetté aszalódni ... szép kis fennmaradás.	jános p.	János Alberted atyja viszont, az ősz Casimir — állítólag elkapja a kényszer időnként --hogyan tárgyalás közben, külföldi követek közt, leorditson háromszor a trónról: iál
bánfi	Élni kell, edeseim, akárhogy, élni kéne ...	bodó	Szeszközi állapotában, hogy mit meg nem tesz a jó vezető ! S Casimir fiai, pompás egy garnitúra, külügy, pénzügy, hadügy ... és János Albert ha berúg, a józanabb testvér veszi át tőle a tárcát ...
bátori	Egy zsemlyeszínű szláv, latin pojáca, kiskezű normann, ha oly dekadens is, hogy folyvást nemre ing a nyakán s így félrekettyen olykor a szösös, hosszú koponyája, nekem megteszi bárki ... de még az életem árán se kéne a német! Nem kell a komisz, nagyképű, ugató kutyahágó ...	tamás	S legjózanabb közülük ... ezért hajlik felé köreinkben egyre több szívbéli várakozás... Casimir fia, László. Nem föltétlen szükséges elé az az u. Hogy ő pálinkát töltött volna sörébe, még nem láthatta ember.
miksa	Dühöngj csak, utálj. Minden téren olcsóbb, mintha szeretsz, te cigány. Miután azt is csak végletesen tudsz. S egy gusztusos kutya némelyik embernél... persze csak elvileg.	ulászló	S ha igen: káprázott a szeme. Tisztán a sört. Mindent csak tisztán szeretek. Az ügyvitelt, italt. Így szoktam. Így ígérem.
bodó	Nem gondolnám, hogy most a kutyahágás részletes megvitatásába kéne bonyolódnunk. Végül is megvan már a kikiáltott		Józan ember vagyok. S egy jócskán berúgott világban ...azt hiszem, a józan vezetés igen sokra mehet. Az önhiitt fanatizmus előttem ugyancsak kétes vezetői erény. Cseh földön, ahol sokáig nem tudták, mi a béke, rendet teremtettem s mondhatni ... némi virágzást.
zápolya	Aki nem kell! János Albert duhaj pálinkaivó.	ujlaki tamás	Miféle fiú, akinek iázik az apja?! Hármat iázik
bodó	Ha királyi magunk megfogy, testvéri nemzeteink közt régi szokás, hogy elkurjantjuk: hol a lengyel? S		s azután mondja tovább, szépen, okosan. Középszerű, egyszer sem iázó szamaraknál ő biztosan jobb, hisz' nem eseménytelen legalább.
zápolya	ők minket hínak. Jól bevált varázsige ez. — És te talán nem vagy duhaj pálinkaivó? Nem is jelöl engem senki királynak. Több napi járőföldnyire nincsen senkinek annyi sütnivalója, hogy elkiáltsa: Zápolya István! -- Csak a visszhang.	ulászló	Rendet kínállok nektek, jó magyarok. Értelmes rendet. Némileg hasonlót az óra elvéhez. Egy áttekinthetőbb, komoly erkölcsi alappal bíró életet.
corvin	Hatalomvágyó, hálátlan, fanyűvő tót!		
jános p.	Semmi esélye, hagyd. Nem kell mindenre reagálni.		
corvin	Hát megpályázod a jussom? Nem engem akarsz? Költői kérdéseket teszek itt neki fel, ahelyett, hogy ráengedném kipróbált katonáim!		
			6. jelenet ujlaki (corvinhoz) A Pártunk köznemesi része lassan a pénz seggére vert. Kezdenek fölkerekedni ... nem győzik zsebbel ezt a hosszú gyűlést.

zápolya	Mindezek láttán kibem nem merül fel a kétely?		aki elvből hallgat a szóra, nem kap vértolulást, ha netán-tán más történik, mint amit ő mond ...
ujlaki	Bármennyire is megesküdött Mátyásnak, ami tény.	aggóreg	Nincs ilyen vezető ! A magasságos Úristen sem ilyen!
tamás	Az az ötszörös eskü, atyák ... szolgáltassatok velem mentát, apjának is az használt ilyen esetekben ... Mátyás nekem sokat jelentett, szinte mindent. Felfedezett, kiemelt... mindenki tudja, nem részletezem. De egy Corvin-dühroham s 'ennél nagyobb szabású — mert akit elfogott, az is nagyobb szabású volt — ki mert egy olyat kockáztatni? Soha senki. Esküdtünk hát. De ő tudta, mindent tudott: (a kényszer csíholta önkéntes fogadással. erőszak alatt tett esküvéseink alól maga Isten ...	tamás	... nem zsarnok, nem zord s nem is nagyon ifjú s lelkének olyan mélységes titkai vannak, beleszédül az ember.
		bátori	Mennyivel szívesebben szédülök én egy lélek titkába bele, mint, mondjuk, egy Mátyás tetteibe ...
		aggóreg	Túl lágy, túl köldöknéző! Tud ez rohamozni, majd amikor azt kell, valamit rohamozni halálíg?! Lopótökökkel akartok éles vasak ellen ...? (Nemsokára elalszik)
jános p.	Nem igaz!	bátori	Aki harcos is, kezes is, nincs olyan kétfejű borjú.
tamás	De. Felold.	zápolya	Akadna még valaki, akiben megvolna talán a kettős készség, amit a helyzet igényel ...
corvin	S nem adtok neki méltó választ arra, hogy ti hol álltok?	bátori	Elég a bazsalygás ! Most vesztetted el az osztrák tartományokat ...
ujlaki	Híven az oldaladon. Ha olykor meg is nehezited.	zápolya	Mind visszavenném!
jános p.	Álláspontunk, nevezzük így, hogy „várakozó” .. . Hitvány, rabulisztikus érvek! De a rendetlenség az igaz. A függő állapot így nem tartható tovább. Jönnie kell sugallatnak! Isten kimutatja, mit óhajt.	bátori	No, szedd elő a józanabb eszed. Mit zápolyogsz nekünk, zápolya? hívhatnak így egy szent magyar királyt? Nem veszed észre, hogy gátolod a kibontakozást?
corvin	Légiesen hangzik : sugallat. Sugallat! De célja s valódi elnevezése ékes magyarul: „Hol egy kövér erszény s a Nagy Nesze?”	zápolya	Vedd tudomásul: ha Miksa bejön, te söpörted tisztára az útját. A történelem rád süti majd!
jános p.	Most sértetted halálra leghűbb emberedet.	bátori	U-val kiálttam, vagy elhagyjam azt az U-u-t?
corvin	Tessék az ürügy. Tedd, amit úgyis régen akarsz..	bátori	Értem, te Tamás. Nem is érdektelen lehetőség. Egy formálható ember lenne király itt.
jános p.	Nem ezt akartam én.	bodó	„A formálható formakészítő” — ellentmondásos mesecím. Nyugtalanít. Attól függően, hogy mennyi a pénze?
corvin	Tagadhatod is. Nem lényegesek szavaink. Te már a bürokrata áru voltál, Csak ki kellett teljesned. Vagy be. Vagy mit tudom én. Szavaink, mondom, nem lényegesek. Méricskélitek őket fontoskodva egy életen át, diplomaták vagytok, finom eszű fiúk, eléváltak egy jónak hitt házastól ... s mint rákos csecsemő, itt van, világrajött egy égbekiáltó, aljas áru.	tamás	Forró szívű Albertednél többszörösen tehetősebb. S adományozó hajlamú. Igen szeret adni.
	S ki a rémséget nevének nevezi, az áldozat az lesz! De az életrevaló csücsörít: be bájos kis daganat. Az életre jellemző ez az életrevalóság. Nem kelletek ti nekem. Köztetek nem lehet élni. Gyanús, aki tud. Vagy van, amivel bódítsa magát. (Elmegy)	beatrice	Én látom oldalán a magam szerepét.
		bodó	Bontakozik lassan nekem is.
		bánfi És	Miksa joga?! „Ha Mátyás ... én is mélyen meghatódom... úgy halálozna el, hogy nincs utóda ...”
		tamás	És úgy halálozott el? Jól fejlett utóda ül és duzzog, jogát fenntartva, hallottad, Budavárban.
		bánfi	Az említett jogot magad ástad alá .
1. csepürágó	Corvin halálra sértve Budavárba vonul! Marad ez az egy szál cseh ...	tamás	Dehogyan én. Ő maga tette, A szerződés pedig amit Mátyás valóban megkötött, hatvanháromban, szilvafa korában ...
tamás	Mint olyan vezető,		

7. jelenet

jános p.	...olyan kényszerhelyzetben, ami már hurokhoz volt hasonló ... változott körülmények között, ennyi idő után már nem kötelezhet. Nem mondom, hogy de nem annyira egzaktul, betúról betúre.	ulászló	Szalonnás rend?
tamás	Tökéletes fogalmazás. Cicerói.	bátori	Hogy úgy puhán, bezsírozva, helyresuttynak a dolgok.
bánfi	Szívesen lennék főkamrás.	ulászló	Á, igen. Ha rajtam áll, hát suttyanhatnak úgy is. Meg máskép is. A fő, hogy rend legyen.
tamás	Maga mondta hol veszek főkamrást, ha a Bánfi, körül Miksa helyezkedik el? Mint ahogyan főpapot se találok még egy olyat, mint a nagy, váradi János, ki közjogilag és törvénytánilag ... kinek. Grabóczot szánom és Szigetközét ...	jános p.	Páratlan nagy királyunk, Corvin Mátyás ... pillanat, türelem, csak mindig kicsordul ilyenkor ... trónját igénylik többen is, tudod? Mi azonban a te kezébe szánjuk az ország gyeplőjét. Főnemeseink, főpapok s köznemeseink jogait csorbíthatatlanul őrizd. Azt kívánjuk. És semmiféle újdonságot ne vezess be ...
ujlaki	Az egész koncepció szemenszedett hűlyeség. Belepusztultok ebbe a lelki királyba hamar ! Annyira kívántam, Mátyás, a halálod, csaknem <i>belehaltam!</i> A tíz körmömmel kaparnálak elő már! Mint ahogyan nemsokára ti is, valahányan! (El)	ulászló	Hogyan?
tamás	Vissza! Gyere vissza, Ujlaki úr, itt a helyed! Varasd és Eszék! És nagy-nagy erkölcsi <i>megbecsülés!</i>	jános p.	Haszontalan újdonságokra gondolj! Nagy királyunk, mi tőrést-tagadást, vonzódott ezekhez. <i>Az egy</i> aranypénzt kitevő rendkívüli adóra sajnálatosan rákapott. Egy évben többször is kivetette. Azt érvénytelenítsd. Töröld el. De haladéktalanul.
<i>Az óraszerkezet pendül</i>		bátori	Ettől megőrülünk, ezt bírjuk legkevésbé. A szór ettől kiszúrja hátunkon a posztót, a páncélunkon kibújik. Sünsereg élén fogsz lovagolni, király, ha ezt az adót még ma nem érvényteleníted ...
aggöre	Az oktalan tárgy is megérzi a pillanatot, amikor hangot adjon. A kiáltás pillanatát.	ulászló	Jó. De mért lovagolnék? Érvényteleníthetem. Miféle sünök?
tamás	Végezd a tiszted, püspök János, mert, ki kérhet királyt közülnék? Ki tudja a módját? Ki arra való, hogy a megszólitás pillanatától méltán bonyolítsa koronázásig a szent <i>procedúrát?!</i>	jános p.	Boldog emlékezetű, páratlan nagy királyunk, az ősi szokáson kívül, vagyis törvénytelenül, ezt-azt gyakran adott, vagy elkobozott. Add és vedd vissza ezen javakat haladéktalanul.
8. jelenet		ulászló	Körülményes dolognak ígérkezik ez.
<i>Az országgyűlés, mint olyan, voltaképpen véget ér</i>		aggöre	Egy vár, egy tollvonás. Hoci-nesze. A bonyolult eljárásokat ki nem álljuk.
jános p.	Leendő kormányzónk és vezetőnk! Püspökök és -előkelők hada azért járul eléd, hogy ebből is lásd: bizalom tölt el, jóremény, valamint hűség és engedelmesség, amit neked örökre fogadnánk.	jános p.	Mátyás hódításaira erősen ügyelj. Morvaország, Szilézia, valamint az osztrák tartományok ...
ulászló	E coniunctivus nemde <i>feltételekre</i> utal?	ulászló	Úgy tudom, időközben odalettek ... Miksa király ...
jános p.	Mi úgy gondoljuk, hogy téged, király, nem annyira az ökörség joga...	bodó	Szinte puskalövés nélkül, kétbalkezesen hagytuk, hogy elvegye tőlünk ...
bátori	Örökség, féleszü pap.	zápolya	S ha lövöldözöm is ! Nagy volt a türelő 'és ellenünk az általános utálat.
jános p.	Azt is mondtam : örökség. Ne ugassatok bele, jó? Tehát nem az örökség, nem a mi szabad választó hatalmunk, mint inkább isteni elhatározás tesz királlyá ...	tamás	Mindenre ügyelni fog a király, ami megvan ... és ami elveszett, ha helyzet adódik, visszaveszi!
bátori	Elkéne itt a rend. Nem az, amit most egy darabig kóstoltattak velünk.. .	bodó	Nem várni kell, hogy adódjon: teremteni tessék !
		aggöre	S még hozzá is szerezni, úgy iparkodj! Ha nem hódítunk, meghódítanak!

bátori	Ne játssz Hunyadit, Pali bácsi, ne játssz Hunyadit!		királyi birtokok, bányák s adó-jövedelmek hozamára építsz? Azokat becsülöd túl?! Némely garanciák nem ártanak. Még vissza is léphetsz ... mert ide pénz kell!
jános p.	Az isten bassza meg! Hát nem lesz végre csönd?	aggőreg	Utoljára tamáskodom, atyák! Nézzétek, ahogyan néz . . . ez nem őszinte ember!
ulászló	Parancsolj, pöspök úr. A csönd beállt.		
jános p.	Felséged azért, hogy alkalmazatosan szolgálhassa új országa javát, Budán székeljen. S ha nem várt események mégis Csehországba szólítanak: az országot békében, rendezetten hagyja hátra. Hogy közbe fel ne düljék.	bátori csepürágók	Nincsen hibája elég? Őszinte is legyen még? (ritmikusán, ünnepet celebrálnak) Van újra királyunk, éljen, isten áldja meg őt!
ulászló	Csupa méltányos feltétel s nem hiszem, hogy kevésbé méltányos, ami még jön. Tán ideadhatnád a lajstromot és ...	jános p. csepürágók	Országot kapsz, teret, ó, felséges Ulászló . . . E néven második. Él, uralkodj, dirigálj!
bátori	Nagy ötlet. Nálam máris személyes sikered van. Felséges uram, mehetünk, igencsak vár az ebéd.	jános p.	Királyi virtusaid kifejtheted itt. S ha lelki nagyságod kibontakozik a nagy reád háruló feladattól: Krisztus népét megoltalmazhatod a legnagyobb veszélytől, amely valaha fenyegette.
jános p.	Ne bohóckodj, Bátori, vigyázz, ne bohóckodj. Ez nem játék. Ezek szent, formaságok. Nem tágitani kell, inkább szorítani rajtuk.	csepürágók	Szerencsés ország vagy, Magyarország, van újra királyod ! A legkegyelmesebb, a legderekbabb ! Sokáig éljen! Hiszünk benned. Nagyon kedvünkrevaló vagy!
ulászló	Csak kimélni akarlak. Felhevülsz a napon S nincs akivel szemben belehalj elsőprő igazadba.		Ott a szemében a jóság! Valódi szelidség! Örömben táncraperdülök én ... ide nézz!
jános p.	Ez sürgetés. Éppoly blaszfémia, mint az előző.	Tánc, Ulászló is táncol	
tamás	Nem sürgetünk, de lilulsz. Nagy a nyár!		Kirakta ! Szavamra kirakta magától ! Lelkében lennie kell, ugye lennie kell ... Van is ott!
jános p.	Csak az ornátus színét tükrözheti arcom. Hol is tartottam? — és ugye tudod, ki lilul? Kizárólag magyar udvarnokok szolgálatával élj. Mind magyar legyen: kincstartó, titkár, kamarás. Udvarmester, étekgó, miniszter, Ha magyar belügyekre fordul a szó a tanácsban, az idegennek kívül tágasabb.		
bánfi	Úgyis rettentően elszaporodtak a kémek.		
ujlaki	Igazítson nagyságod a szemtengelyén, mert belevakul, esküszöm, ha én igazítok.		
jános p.	Az ország üdvéért zálogba került városokat és jövedelmeket is vissza kell váltanod minél hamarabb. No és még valami. Nemrégiben eskettük fel Mátyás veterán katonáit, hogy nem állnak Corvin János hanyatló ügye mellé. Míg szeretett uruk egyetlen fiának támogatásától elálltak, bizony tömérdek pénzünkbe került. Méltányos lenne, hogy ezt a miattad ... létrejött adósságot ...	5. csepürágó (mint futár, a multság csúcán)	Lovam kidólt, égő falvakon át rohantam idáig. Futárságom legbúsabb perce ez . . . (Bár életem csúcsa egyéb vonatkozásban, hisz' ennyi rossz hírrel még nem futhatott be futár.) Ne adjatok innom. Részegítően pocsecskok a tények : János Albert északról tört be sereggel, Miksa nyugatról Fehérvárig haladt. Török csapatösszevonások délen, de Erdély felől is elkezdődött a hajcihő, vagyis keleten. S több égtáj nem lévén, ott a közép: Corvin maradék híveivel sereget toboroztat s megvédeni készül Budavárt.
ulászló	Méltányosnak találom.	aggőreg	Kibeszélni? Megtébodyodom. Ki akarja beszélni? Az ostromlétrán ezután megnyerő szavakat küldünk rohamra majd ... befonjuk a lelkét az ellenségnek, nem pokolra zavarjuk.
zápolya	Nem elég ! Ki is kell egyenlítened. Ki tudod?		
ulászló	Mutassam az erszényem? Vagy elég a szavam?		
zápolya	Hogy pénzügyi érzékenységet tanúsítasz, nem csökkenteni, bevallom, az én aggályaimat, sőt. Nemcsak játszod a krözust? S mindent a magyar	bátori	Csakugyan: minek csevegni vele? Mire jó az? Akit egyszer elárultunk, még kerüljessük is?

9. jelenet

zápolya Ha a foltot végleg nem dörgölöm el, tudod, mi történik? Hát az, hogy megmarad.

ulászló Senki halálára nem szövetkezem én.

bodó Corvin alkalmazott erőszakot először, fattyú létére ... ha ezt meg nem torolod, erőtlenségednek azonnal híre megy. Mért ne borítsuk rá Budavárt, mikor melletted még a látszat is?

ulászló Én nem a látszatért nem ...

aggőreg Hát mi afrászért nem?

ulászló Vallásunkból kifolyólag. Nem tudom összehozni hitemmel. Nem is könnyű, ha jobban belegondol az ember.

bátori De ma már ki gondolkodik így? Ott van a hit, parancsolatostúl és itt, amit művel az ember. A törvény ugye arra való, hogy mint vezérfonal húzódjon végig utunkon, az élet és a helyzetek meg arra, hogy leszorítsanak onnan, ami nagyon szomorú és amit én magam is rettentően rühellek. Az emberben összesuvasztani úgyse lehet, azt, ami mindöröktől fogva kettő. — Nem számítva a néhány fölkoncolt kivételt, ki mindezt, valahogy, úgy össze tudta hozni ... Ilyen vegyészkedésre fogod pocskékolni erődöt? Megpályázod a szentté avatást, mint bátyád, az ifjabb Casimir, az a féleszű, nyálafolyó?

ulászló Szentséggel? Nem. Én csak egy kevés olyasféle becsülettel, ami közhasznú ... ezért intézkedem így.

zápolya Hagyd a felséget intézkedni, István s intézkedj magad is, ha rászorít ...

ulászló (tamáshoz) Mondd neki, hogy az apja minden kincsét elviheti. Szép birtokot, várat, újabb javadalmakat kap, a legdúsabb földekből, a déli határon. Csaknem királyi becsben akarjuk tartani, de távozzék békében és simán Budavárból. S miért fenyegetnek?

tamás Kicsodák? Ugyan dehogyis fenyegetnek. Ez csak olyan helyi morgós, bőkös szeretet ... Éppenhog kikiáltott új vezetőjét a magyar hogy fenyegetné? És akkor se törődj vele: messze van az! Ezer és egy közjogi formáság szükséges ahhoz s még annyi minden, hogy egy szent magyar királyt a trónjáról ez a nemzet letaszítson ...

ulászló Nagy letaszítók. Hisz' tudom én. Itt létezik letevés.

aggőreg Még Isten égi országában is.

ulászló De itt máris szóba került! Mondhatni hamar. S épp általad, aki nem keveset

tamás tettél, hogy eljussak arra a pontra, ahonnan letehetnek ...

tamás Nyugtatódsodra közöltem: nem fenyeget letaszítás, sem letevés.

ulászló Hát akkor mért pusmogznak ezek így?

tamás Hogyan pusmogjanak?

ulászló Kevésbé végzetesen. Ebből fröcsköl a vad düh, a vérszomj. ne így pusmogjanak, érd el valahogy! Oldj fel minden ilyen tartalmú csoportosulást!

tamás Elkomorodtak a Corvint érő, kissé túlbő kegyeidtől.

ulászló De közébük pottyantok majd valamit, aminek megőrülnek. A hűtlenek visszanyerése s a hívek megtartása! Nehéz egy játszma ez. De azért az okos volt, hogy Corvin életét így megkímélte. Tűzeltek, igaz. De csak hajlottól volna szavukra! Kicsináltak volna érte. — Mégiscsak az apja fia. (Az atyákhöz megy)

ulászló Értem, igen, noha — mondhatom nehezen.

jános p. Köszönjük a friss kegyeket! Hívj bennünket ölelésre, mielőtt ebédhez ülünk ...

zápolya Lekéstük már az aktust.

bátori Ebéd utánra, kapcsolatunkba, egyéb ölelkezési okok fognak besiklani a bor hullámain ... (Asztali zene)

ulászló Költők, csupa költő és szavaló, az egész társulat az. A pattanás határán érzi magát csupán megfelelően ... s ezért valósággal odainvitálja az embert... de nehéz.

10. jelenet

Mialatt az óriási ebéd a második síkban zajlik, barbáran

albert Fölhergelni a végsőkig valakit s elejteni, még mielőtt igazából fölemelnék... méltatlan eljárás.

miksa Egy testvérrel illet.

albert Gyerekkorunk óta mindig mindenben megelőz a bratyó. De még nem koronás fő! Nem vagy még az, Vlagyecsko!

miksa Itt kell megfogni a dolgot, hogy ő még nem koronás.

albert Raboljuk el tőle a szent hatalmi jelvényt.

miksa Célszerűbb, ha az adott pillanatban nincs koronáznivaló.

albert Úgy gondolod — a nyakán?

miksa Ez a lényeg. Itt ... a hiány.

	Vagy láttál te már valaha egy pusztá nyakon koronát? Mint vértestvére, te persze ...	corvin	A végül is szolgálat nem kedvemre való.
albert	Ami elnémított, nem a tiltakozás, hanem az, hogy annyira érzékletesen elképzeltem rajta azt a hiányt.	tamás	Ne hidd, hogy nékem az. Csak hosszan kéne magyarázni, mért jobb ez így, mint lett volna amúgy. Nagy céljainkhoz nincs egyenes út. Mind szeretnők, ha volna. Beledöglünk, de oldalazva, sunyítva, kerülve érünk oda. Ha egyáltalán odaérünk. Én azt akarom, hogy te végül is odaérj.
miksa	Elképzelni nem elég. Elő is kéne idézni.	corvin	Nem tapasztaltam.
albert	Hát rajta. Idézzük.	tamás	Akkor és úgy — nem is lehetett.
miksa	Te, mint vérrokona, nem óhajtasz esetleg a technikai kiviteltől ...	corvin	Nem győzködlek, ne hidd, a győzködéssel töltjük a legtöbb drága időt ... de a tények!
albert	Tartózkodni? Megköszönöm, ha lehet.. Nekem főlöseges az ő feje, mégis az a jó, ha nem én ... nemes tapintat. A világot is annyira befolyásolja a külszín. Nem könnyen szokná meg közvetlenül azután	corvin	Vonatkoztasd el tőlem a pusztá tényeket. Seregek gyűlnek ellened, jön az ostrom. A hely bizonytalan. Egy biztos csak : megfojtanak itt.
miksa	fürtös, szép fejemen koronámat ...	corvin	Nem tűri az ég. Nem tűri az ország.
albert	Engem kiáltottak elsőnek Rákoson! miksa Néhány mongoloid alkatú úr ordított borközileg!	tamás	Az ég a pártodon lesz. De nincsenek bevethető hadai. Az országgal pedig ... nos : kétélű a helyzet.
albert	Történelmi családok sarjai voltak ...	corvin	A köztudatban, sajnos, úgy fest a dolog, hogy türelmed vesztve te szembezálltál az országgyűléssel s erőszakot ...
miksa	Akik, ha berúgnak, a pancsen lámát is kikiáltják! Megfordultál a fejükben, lehet, aztán kialudtak.	corvin	Nem alkalmaztam.
albert	Rávitt volna a lelked, az a germán, hogy a testvéremre uszíts? S tetejébe a koronát még a te fejed tetejébe... no nem! Mert a magam kontójára még csak megölöm.	tamás	Nem. De beígérted. S az arculütést kilátásba helyezni semennyivel sem jobb, mint odavágni. Sőt. Vannak, akik jobban bírják magát a pofont, mint azt a feszültséget, amely úgy ... megelőzi.
albert	A tiédre, sötét felbűjtő, nincs az a kincs. Es már csaknem belevittél.	corvin	Föl kéne oldanod. Elsősorban magadban. Utána, meglátod, majd mindenütt fölenged. Kimászol a csapdából s még kapsz is érte tömérdek mindent. (Listát ad) Hát nem éri meg?
miksa	Nem volna szabad lebecsülnöd egy Habsburg halálát!	corvin	Szép lista. Pazar.
albert	Komoly, zsákmányoló hadjárat kellős közepében vagyok éppen. Magam kárpótolom magamat kijátszott vágyaimért. A tollas hátú kismadár, tudod, ő építsen a hálára ... te gyilkos hajlamú ember!	tamás	És persze az életed szavatoljuk. Apád emlékére...
	11. jelenet	corvin	Kuss! Ezt már mégse ... sok! Kédesgettek s ha nem édesedem porrá törtök itt Budavárban, ugye? Körülvettetek engem, bekerítettetek engem s mint álmunkban, ha véget ért a lépcső hátrálni nem tudván, zuhanni kezd az ember... . reménytelenre vált s hull, hull minden velem.
tamás (corvinhoz ért, Budára)	Az embergyűlöletbe nem szabad begubózni. Érezni persze jogos. De megragadni benne önbüntetés. Megtapasztaltad a dolgot: az élet, az eskük, az emberi hála satöbbi. Tisztába jöttél vele: hát persze hogy csupa trágyarakás. De erre, vagy arra felhasználhatod őket. Más létjogosultságot embertársaid számára úgyse találsz. Ez erre jó. az arra, emez meg semmire. Kész. Kísérelj meg s lásd bennem azt az embert, ki végül is szolgálatodra lesz.	corvin	Hogyan is volt még az imént? Mindegy. Változott a közeg. Hal a tegnapi léghör? Az a tegnapi rossz? A most poklában, szavamra, vágyódom utána. Így hát induljak el a „majd” után a „végül is” felé... oldalazva, sunyítva. Hitessem el magammal, hogy kezemből a szálak? Amikor minden öntörvényűen oldódik-bogózik? Semmit sem értek én, mivel felfoghatatlan.
		tamás	Sorsunk nem érthető. Talán csak néha, utólag. Habár, nevetni fogsz, nem irányíthatatlan.

Van, igenis, fontos szál, nem is egy,
a kezében.
Csomagolj, indulj, erősödj a déli vidéken. A
határmenti állandó ütközetekben légy
sikeres!
Egykettőre kiderülhet, hogy nincs több
rátermett vezető,
csak Corvin. Pár év előtt ez egyszer
kiderült már.
És elhanyagolható apróság lesz mindaz,
amibe most belebuktál.

csepűrágók (ének)

Leküldik őt vidékre — igazgatónak Ott
tisztább léghő van, gondolja ő ... majd
csinálunk ott valamit, hiszi ő ... és akkor
visszatérünk, azt reméli ...
s a közélet jeges csúcsain, így szeretné ...
addigra megolvad a fagy és üdvözülünk!

tamás Kézpénzhiány esetére, ha kell
ütikölcsön ...
én boldogan. És betáblázzuk Soliborra.
Kedvemre való az a kis vár. Nagyon
kedvemrevaló.
Megírjuk, beporozzuk, virágba szökik.

Elmennek

12. jelenet

1. csepűrágó Corvin elindult. A főtitkári tamás kibeszélte
Budáról.

bodó No, akkor utána.
jános p. De hogy éppen te? Rávisz a
lelked?

bodó Mondtam, hogy könnyű lélekkel teszem? De
ennyi láda kincs, valóságos
aranyzuhatag,
s várfalakat sem kell a tűzesőben
megmászni miatta.
Mikor kerül ennyi megint? Megmondom,
sohanapján.
Vívódjak itt hosszan előttem?
A sok finom portéka, előre tudom,
úgyis legyőzi bennem a hálát apja iránt, noha
él, esküszöm, itt repes, itt, mert hálás
ez a szív.
Csakhogy a ronda mohóság valahogy
mégis virulensebb.
Mit néztek így? No igen. Visszataszító
látvány lehetek.
Én már egy tócsa mellett nem merek
elmenni, nehogy tükrözze a képem!
Egy tündöklő pályafutást és nem csekély
javakat
kaptam az apjától. S mi a hála? Meghajszolt,
testi hibás, egyetlen fiával mit művelek erre?
Amit művelni fogok. Igaz, hogy a dicső Mátyás
nem is egyszer nagy izmú lisztesfiúnak titulást
s úgy veregette a hátam, mint, egy
paripáét és
pofán csipett, két uja között
kedvtelvé tekerte, ahogy ő mondta : a
pozsgát ...
S adtam azért én is valamit az én
nagy-nagy uramnak:
fordítottam néhány már piszkosul eltosztott
ütközeten
s ami több: ordítókedvemben mindig
mosolyogtam ...

bátori Ha még soká rágod magad itt, nem éred utól.
És lelkifurdalásod
tárgytalan marad.

bodó ő, bár maradna az, s ő valahogy
biztonságba kerülne.
De semmi esélye. Lassan zötyögnek
délnek a társzekerek.

tamás Haja szála se görbülhet.

bodó Minek ennyit
inteni engem?
Kivetne különben a föld, lerúgna az ég,
Szent Péter utánam kőpne a menny
kapujából.
Arra az esetre, ha szembekerülnénk,
papirkardot kötök. Megigérem. (El)

13. jelenet

ulászló A látköröm tán nem, de a gyomrom tágult,
feltétlenül. Ó, hihetetlen ebédék! Mindent
megtöltenek s a töltött tölteket még egyszer
megtöltik. Az életemre törnek?

csepűrágó Nem. Még csak kényeztetnek a szakácsok.

ulászló Mátyást is megéttették állítólag,
nagy és dicső és szent királyukat
Egy szmirna fügebe rejtették a halálát.
Töltött füge, jézus !

csepűrágó Kicsi a fizetésem.

ulászló Erről az aranyszájú püspök úrró!
mondják, ő is vegyszkedett. A János? S
erőltetés nélkül potyog a könnye, ha
Mátyás szóba kerül.

csepűrágó Hull az enyém is. Igazságtalanul kicsi a
fizetésem.

ulászló Ámulok csak az itteni embereken.
Nem kicsit örült valamennyi?

csepűrágó Adj több fizetést! Mielőtt
kineveztek, nem megígérted?

ulászló Először beszélünk...

csepűrágó De olyan magasabb gázsit
beigérőn vágott felém az a
jóságos szemed.
Tudod te, mióta? Harminchárom éve
vagyok itt !
S mindenki mindig mindenből kihagyott.
Váltakozó vezetés tojt a fejemre!
Én mindig tisztességgel, becsülettel
végeztem a dolgom ... s tudod, mit
csináltak
egykor szárnyaló tehetséggel ezek?
Jobb lett volna, ha megölnek, de nem, ők
krumplivá főzték, ráncos, főtt krumplivá
porhanyították, kis burgonya-béren,
a lelkem !
Jó, azt mondod s igaz: nem tündökölttem. De
annyi itt a tündöklő személy?
Annyival jobb nálam a többi, téged is
beleértve, bocsánat.
Tessék megemelni a gázsim ! — Vagy
mondd a szemembe:
Misu, nem kellesz. — Taposs el, de ne
kínózz!
Volt egyszer egy számom: eleven egeret
fogyasztottam, zenével. Dólt hozzám a
közönség.
Mindenkinek aszondta: világszám.
„Főnököm ! --
mondtam egyik elődödnék, amikor
számolta a pénzt -
Erre sincs emelés?” — „Sőt — mondja
— levonás lesz,

	hiszen te a költségre primán megvacsorázol!" (Sír)	aggőreg	Gyönyörűszép egy elhatározás. Isten adjon erőt, hogy állni tudj, felség. Én már be is
ulászló	Megnézem, mit tehetek.		fejeztem.
csepürágó	Még egy, aki nézni akarja. Nézték már annyian. De nem bácsikám pöcse ez, hogy nőjön a nézéstől. Adj több fizetést. (Elbukfencezik)	ulászló	De ami kicsúszott, az már, ugye, kint van : Zápolya áruló. A szultán pártfogoltja. S téged, mielőtt az országba behívtunk, mindig „cseh fajáncs”-nak titulált. „Fajankó ! — mondta. — De minek becézzem ?”
zápolya	Jó ebéd utáni emésztést, felségem uram, mint házigazda egy tál töltött gesztenyével kedveskednék. S mellé kis figyelmeztetés: Mikszáth akar pártolni Losonci Elek. A kövér, kitörhetetlenül csipás szemű Losonci Katát egy osztrák tábornok nevéül szánják.	aggőreg	Mért túrted el? Sose merte előttem. Az én hűségem irántad közismert. Ha megteszi, levágom, akár egy kajla fület.
ulászló	No, megállj ! Vádakat én csak a megvádolt jelenlétében ...	ulászló	Távozhatsz. Menj. Nem sejtetted, mire várok?
zápolya	Szép, de mondd : mit érsz vele ha jelen volna is?	aggőreg	Attól tartok, tudom. Nem most azonnal. Majd kis idő múlva, ha információim... van egy facér kastély Árvában, add nekem!
ulászló	Hát azt, hogy védekezhet,	ulászló	Nem bírom már gyomorral ... ne feküdj rám !
zápolya	Pofátlanul tagadja majd a vádat és visszavádol alaptalanul.	aggőreg	Még azt is mondta rólad : keményszarú céklafaló!
ulászló	Az igazsághoz mégis közelebb kerülünk.	ulászló	Mit akarsz? Elég! Megutállak! Eressz! Nem akarok mindenkit megutálni ... no hagyj. (El)
zápolya	A zűrzavarhoz, igen, a bonyodalomak kellős közepébe, hol nincs már áttekintés. E zavartalan tájékoztatásnál mért hasznosabb egy tajtékos vita?	aggőreg	Ha lábujjhegyre is áll: kisebb, mint egy ember.
ulászló	Nem akarnék annyit gyűlölködni . . .	zápolya	A körme alját, figyeled, mindig hogy tisztogatja?
zápolya	Ki akar? Egyszerűen muszáj. Az ellenségeinket. Olyan alávalók. Nem, Krisztus nem ismerte őket, azért hangoztatta annyit a megbocsájtást. Ha ma él, köztünk s a vén Losonciba botlik, megengedi, sőt, rábeszél, hogy őt csak gyűlöljük nyugodtan, mint különös kivételt.	aggőreg	Arra céloz vele nyilván, hogy a körmöd ... Valamint a tiéd is. Feléd pucolta ma inkább! No nézd, öcsém, ha már a piszoknál vagyunk: egy kéz koszoságát az dönti el, hagy mit művel ... és nem a helyi gyászkeret.
ulászló	Mérgezed itt a levegőt. Nem érzed?	zápolya	S mit művelt olyasmit az én kezem, aminél különb ganéjba nem túrt a tiéd?
zápolya	S tessék, még rám neheztelsz ! Pedig én sose mondtam, amit a vén Losonci ... no várj csak . . . idézem: „Azért kell nekem királynak Ulászló, hogy markomban tartsam az üstökét!” Az ő koszos markában a te üstököd . . . és rám neheztelsz.	aggőreg	Mit izélsz ekkora pácban, arany Pityukám? Mikor így eltaláltuk a tőgyét, két szarva között ! Jól beleválasztottunk. Most mit izélsz? A töltött gesztenyém ! Hozzá se nyúlt. Mátyás haláláról rémlik neki tán valami...
ulászló	Menj. Majd elfelejtem. Igyekszem. Mire vársz?	zápolya	Sértően gyanakvó. Hisz az osztrák füge volt. Amennyiben füge volt. Mondd csak, füge volt?
zápolya	Nem éppen most, de majd, ha információim kiállták a próbát... van egy facér kastély Árvában . . . no de ráér... (El)	aggőreg	Kardról is hallottam : altetésén át a szívéig. Én azt, hogy te szűrtál . . .
aggőreg	Hol egy vödör, egy színezüst vödör, íme, felség, nyugodtan hányj bele. Nehéz ebédet főzet, majd benyálaz a rágalmaival. Született békebontó. Közben vígan kacsingat a törökre. Véletlenül elkaptam egy hiteles levelét... (Adná)	zápolya	Ha ott vagyok, szűrok talán, de épp nem voltam ott ... (Elhaladnak)
ulászló	Tartsd meg. Elzárkózom !		14. jelenet
		bodó	Hát utolértem a kincsektől elnehezült Corvin pereputtyot s könnyítettem rajtuk egy keveset.

tamás	És ő, mi van vele, jól van?	albert	Lesz, akinek jó dolga lesz a bratyonál. A harciasabbja megőrül. S örölheti majd két hüvelykével hosszan a semmit !
bodó	A körülményekhez képest, azt hiszem. Egy súlyos gonddal kevesebb. Kincsei nem keltenek ellene gyilkos, irigy indulatot.	ulászló	Hát hallom, végre béke közöttünk ... Albertem, jó, csak egyél.
tamás	Elvettél tőle mindent?	albert	Isteni iz. Az Ézsau-féle lencse, tudod, ehhez képest hitvány egy éték lehetett, pláne őtestámentomi zsidós zamatúan.
bodó	Amit csak lehetett.	ulászló	Hetekig lovagolni, tábort verni a fagyban, üldözni, megfutamodni, ostromra vonulni, mondd : érdemes-e?
tamás	Nem mindent lehetett?	albert	Hát attól függ: mennyi a zsákmány. De köztünk ilyesmiről többé egy szó se legyen. Élj és uralkodj. írjuk alá. Soha többé. Vlagyiku.
bodó	Sajnos nem. Miután előttem már a hívei is kirabolták, nehogy kezünkre jusson mindene.	albert	Nem volna még egy tányérral?
tamás	Hol hagyta?	bodó	Szavamra ez volt az utolsó. De mártogass, ha annyira ízlik.
bodó	Sárvíznél. Egy hangyabolyon.	albert	Maga engem elárult. Nem kell a tanácsa.
tamás	Biztos, hogy él?	ulászló	Hanem mi kell?
bodó	Ki ülni tud és sir, már hogyan élne?	albert	Kenyérbél. Hogy saját intencióm alapján tunkoljam ki a tányért. (E)
tamás	Sirt is?	albert	15. jelenet
bodó	No hallod : annyi aranytárgy, ami ott odalett. Sirtam volna magam is, ha nem szereztem mindazt, amit ő.	corvin (a zsembéken)	Bezsáptál, ravasz állat. Mire volt jó neked ez?
tamás	De semmi egyéb baj?	tamás	Ennyire megzavart egy kis kirablás?
bodó	Ne nyaggass, acsudába Ott ült és egészséges zokogással rázkódott a zsembéken. Nem elég ez?	corvin	Odalettek apám pazar kincsei, ékszerei... kifosztottak majd minden ingó vagyonomból.
bátori	Ne tipródj, jóbarát. A hatalomra tört és addig kapkodott, míg a kezére vertünk.	tamás	Jut is, marad is. Kotolsz, a veszteségen, de nem veszed számba a nyereségedet! Volt néhány híved, nem? De mint nagyratörő fattyút — ezerannyian utáltak, igaz? Most, hogy többszörösen elárult, kirabolt vagy, balsorsodat egy egész ország kezdi sokallni. Ha körbeküszöl is e rokonszenvekért, nem szerzed meg soha felét sem annak, amit — így közvetve — én juttattam neked. Egyszerű gondolatsor: cáfold meg, ha tudod. Egy rossz zsarnokjelöltből, népszerű áldozatot, akit elfogadnak a végén, ki csinált? A győri püspök. Vagyis én.
bodó (kibicel)	Játszottam vele én egyszer vörös pecsenyét. Egy hétig kellett utána borogatni könyékig.	tamás	Isten keze. Érdem. S egy csipetnyi szerencse. Hallgass rám: te is emelkedni fogsz. Kezeld innen a zsembékről. Nem csípnek a hangyák? A belső sajtástól egyelőre persze nem érzed. Gyenge király ez. A szó szoros értelmében rossz fizikum. Nem bírhatja sokáig azt, ami itt van és amit senki se bír.
aggőreg	Most visszafizetted ! Nálam a parti.	corvin	S te igazán hiszed azt...
bodó	Nem egészen. Inkább egy nyugtató szimmetriát teremtettem. Minthogy akkor is őt borogatták. — No megyek és. csinálom a listát. Estére elosztom.		
<i>János Albertbe ütközik</i>			
albert	Nem sül le pofádról a bőr? Itt díszelegsz? (Szimatol) De isteni illat ...		
bodó	Birkagulyás lesz tárkonyosan.	corvin	Szépen emelkedsz.
albert	Szerezz egy szép adagot s lemondok cserébe jogomról.	tamás	Isten keze. Érdem. S egy csipetnyi szerencse.
bodó	Elvesztettél úgy is néhány csatát. Most verném rád a többit. Ehelyett : tárkonyos birkagulyás.		
albert	Van még boldogság a világon. (Zabál)		
bodó	Nem fontos már, csak érdekel: miért pártoltál tőlem el?		
bodó	Most mit felelek? Inkább elárulok, mint megbántok egy embert.	corvin	S te igazán hiszed azt...

tamás	Mit? Hogy 'elfogadnak a végén? Akár az üdvösségemet. Minden erre irányul. Akarsz kis pénzt? Adok. Ráterheljük arra a várra ... Soliborra — volt róla szó közöttünk, van is rajta némi teher már. Megírjuk, beporozzuk, virágba szökik. (Adminisztrál) Hát persze hogy elfogadnak. Csak jól viselkedj!		mint a mi megszegett ötszörös eskünk. Én kinlódok tőle, hidd el, az álmomba lopózik. S a többiekről is feltételezem ...
corvin	Amennyiben?	corvin	Elvégre nem böregerek. (Nevet)
tamás	Jövő hó derekán koronázás.	tamás	Hát <i>fogd</i> és vidd és te add át neki szépen a koronát. Már szólnak a harangok ... szándd el magad ...
corvin	Máris'? Ó, Istenem ...az jóvátéhetetlen.	corvin	Ide vele, Tamás ! (<i>Kapja a koronát</i>) Félem s kívánom ezt a szenvedést. Reménykedem: ha egész picire présel össze, akkor megsokallja az Isten s kipattanhatok újra s helyreállhatnak méreteim..
tamás	Nem egy ékszeren múlik. Az fejről fejre jár. Lekíváncozik viselőjéről ... aztán oda fel, ahol méltóbb helyet érez... hallod, ez a legfőbb: méltónak bizonyulni ! Hát nem az ő fia vagy?	corvin	Ne hidd, hogy az előírt procedúra nehéz lesz! Mert sem téged, sem őket, sem önmagam, a földet a talpam alatt s amik történnék a földön, nem hiszem el. Nem. Mindebből semmit sem hiszek el. (A <i>menetbe áll és viszi a koronát</i>)
corvin	Méltó vagyok én ... de ha egyszer nem hiszik el. Minden gesztusom értelmét mindig kifacsarták Ha megfeszítenének, arra is azt mondanák: de jól nyújtózkodik ott! Az eredményeimből mindig lefaragtak, a zérus közvetlen közelében az összegezés. Még mit tehetek, hogy méltónak bizonyuljak?	corvin	17. jelenet
tamás	Hallgass rám, jól figyelj, csak ezt, az egyet: koronáznak. Koronázzák.	bátori	Corvin viszi a koronát, ez a lelki parány, pfúj.
corvin	Mondtad már, mit ragozod?	jános p.	Utólag így igazolja, hogy cserbenhagyni szükségszerű volt.
tamás	Mindenki ott lesz, részt vesz, aki számít. Légy 'ott te is. De nem ám szenvedő, hanem cselekvő szerepben ...	újlaki	Akadt miatta pár keserves éjszakám, de még azokon se álmodtam ilyesmit.
corvin	Majd rárohanok s kicibálom a szent koronát a kezéből.	zápolya	Hogy eddig alázza magát, szerintem inkább szánalmas ügyködés, mint végleges lemondás.
tamás	Nem cibálsz, dehogyis. Majd inkább te viszed s magad adod neki át ..	corvin	(<i>hirtelen fejébe csapja a koronát és belekapaszkodik</i>)
corvin	Neki — én? Gyönyörű. Értem, mit akarsz. De ennyi önfegyelmet egy herélt angyaltól se várj ... mert ennyi nincs is'	ulászló	Megörültél? Vigyázz! Micsinálsz? Bajba kerülsz!
tamás	Képzeld el, hogy ötne szíven, képezte el mindenkit a gesztus. Nem ismered őket? Ki tudja, mi történik, milyen hevesek. Átérezni olykor lusták vagyunk mi fáj a másíknak és mennyire. De vannak helyzetek, amikor pontosan felfogjuk a teljes iszonyatát annak, ahová mi juttattunk el egy ember! Nem böregerek, hogy mindezt át ne lássák. Fel kell lázadniok a sorsod ellen!	corvin	Tedd <i>vissza!</i> Nem.
corvin	Igy érzem én is, igen, ezt kéne tenniök! Másfelől, tudod, a lelkifurdaláshoz sosem volt még szerencsém, s nem tudom, az egész terv nem csupán érzelmes álmódosítás-e Valóban csípnek a hangyák. Úgy látszik, gyógyul a lelkem	ulászló	Add vissza!
tamás	Van, megnyugtatlak, lelkifurdalás. ahol van gaztett is, olyan égbekiáltó,	corvin	Majd ha fagy! <i>Rohan, rohannak, elérik, leszerelik, zúg a szél</i> Jó királyság volt. Csak kicsit rövid. <i>Zajlik a szertartás, zsolozsma, koronázás</i>
		zápolya	Megmondtam, ugye? Botránykó ez az ember! Nem bírom, lehetetlen elviselni a <i>vágyát!</i> Egy hulló nem <i>szívósabb!</i>
		bátori	Visszaadta.
		zápolya	De nézd, egyre akarja s akarni fogja halálíg,
		corvin	És ott a fején ... ott s ebből nincs ébredés. Olyan zsibbasztó, hogy szinte elalszom. Kettős keretbe teszem. S így egyik álomból ha felriadok, még mindig ott a másik, tompító közegül.

	Ebben meghúzódhatom én a végső álom pillanataig. Úgy távoztam el innen, hogy egy lépést se tettem. Itt a közelben - -távol így lehetek ...	ulászló	valódiak köröznek! Dögmadártól feketélik a láthatár Ne bomolj. A márványhollók csörét csakugyan legömbölyítette itt-ott az idő, de elfogadhatóan tiszta az ég ...
tamás	A férfiak ilyen jellegű ősi, erős akarását egyetlenegy dolog töri meg. No de itt elharapom. Szent szertartás folyik s aligha járható ez az egy út.		3. csepűrágó A vakoknak, tudatlanoknak az ! Tiszta neked! Közben a dögmadarak szárnyának csattogása
aggóreg tamás	Te mondd és majd mi járjuk! Nősülöben van a herceg ...	ulászló	Hatásvadász bohóc! Magad csattogsz itt pimaszul
bátori zápolya	És nem szabadna, hogy utódja legyen. Ne nőjön fel, vagy meg se foganjon?	3. csepűrágó	Én próféta vagyok. Aki ezt nem ismeri fel, aki becsmérel, vagy gúnyol — ráfizet!
újlaki	Elég!	ulászló	Hivatásszerűen ejted kétségbe az embereket? És ebből itt meg lehet élni? Hihetetlen.
bátori	A téma valóban nem templomba való és még korai.	3. csepűrágó	Jajduló réműletem s a szilaj ostromozást igényli e nép. Igenis, kedvére való. Végigvágok rajtuk metsző szeretettel, de fájdalom, tudják, erősebb, mint az övék.
zápolya	De előrenézni azért, sajnós, mégis muszáj ...		Felfogom a jövőt idegvégződéseimen s félelem nélkül mindent kiüvöltök: a téves irányt, a veszélyt, azt, hogy elpusztulunk
újlaki	Soha és semmikor nem szavazok meg ilyesmit!		átkos uralmad alatt ...
ulászló (már e tárgyalás alatt kezdte)	Hiszem azt, hogy egy magasabb erkölcsi fokon is létezhetnénk s jóval több türelmet tanúsíthatnánk egymás személye iránt, akárhogyan is ... Ha már, ég tudja miért, hiába a parancsolatok, s szeretetre való képességünk bizony elveszett valahol. Egy kevés türelem ! Ez a legtöbb, de a legkevesebb is. Hogy eltűnjük egymást legalább. Tessék megvizsgálni gyűlölködéseink valódi okát. Silányság, vagy a semmi van ott, undok kitüremlés, acsargó, állati ösztön. Nem hiszem el, hogy nem nemesíthető, nem hiszem el! Meg kell próbálkozni vele... értelmes emberi lények.... egymás torkát markolva nem lehet élni! Ha azt akarjuk, hogy fennmaradjon a fajtánk, meg kell békülününk valahogy ! — A fennmaradásért tűrjük egymást legalább ... (Kezeket ragad meg, szemekbe néz, akár színi előadáson a katarzisban reménykedő komédiás)	ulászló	Ne üvölts! Még mit üvöltesz? Elrontottam volna máris valamit?
		3. csepűrágó	Te vagy te, nem? Vagy te, tán nem te vagy?
		ulászló	De mennyire én vagyok 'én. Ki más lehetnék?
		3. csepűrágó	Hát akkor minden végbemegy ...
		ulászló	Ne mondd!
		3. csepűrágó	Omlás, romlás, márványelemek mállása, dögmadarak! Nagy-nagy feketéllés, lecsapás, kivájása a szemnek ...
		ulászló	Nem hagyod abba?
		3. csepűrágó	Amint te is abbahagyod.
		ulászló	Az egészre mondom.
újlaki	Tudom, hogy így igaz. Még szinte szép is, amiket mond. És közben mégis majd beledöglöm a vágyba, hogy széthasítsam azt a nagy cipófejét.	3. csepűrágó ulászló	Én is teneked. Megkoronáztak. Ha akarnám se tehetném.
		3. csepűrágó	Én pedig elhívtam s úgyszintén nincsen visszautam. — Ó, boldogtalan Magyarország, nem elég, hogy megint idegen vezetésre jutottál: kormányosod egy vékonypénzű szláv, aki húsz piculát sem tud megajánlani, hogy ...
<i>Tűz- és kardnyelés, vásári közzjátékok a szünetben</i>			
MÁSODIK RÉSZ 1. jelenet			
	<i>A harmadik csepűrágó, mint Habakukk madárember, Ulászló elé áll</i>	ulászló	Mit kóstál, hogy a jóslatot befuttasd egy kevés rózsaszinnel? S döghalál helyett épülést jósolj s mondjuk, némi virágzást és bölcs uralkodást és győztes harcokat.
3. csepűrágó	Jaj, omlik, romlik Mátyás palotája! A márványhollók mállnak . . . nézz az égre:	3. csepűrágó	Ennyi jót jövendőlni? Annyi pénz nincs a világon. Ki hinne nekem? Azt mondanák : Habakukk eladta magát!

	S hiteltelenné válnék, szakmám szégyenévé. Száz arany, hogy csak a végzetről de ne hozzam állandóan összefüggésbe	bátori	Emelkedő csillagzatú emberek mind finomak.
	kiabáljak, veled.	bánfi	Kíváncsi volnék, hol, mikor és mitől állsz meg?
ulászló	S ha becsukatlak, vagy kivételem a nyelved?	tamás	Az országnak az lenne jó, ha sokára és semmitől sem állanék meg, urak.
3. csepűrágó	Akkor mutogatni fogok. összefüggésbe hozom veled úgy, ami kell. <i>(Kis mimet ad elő)</i> Ezt mindenki megérti: „Ássa a sírod, ássa, szegény Magyarország, egy tompá cseh lapát ... mire szán, tudod-e? Felvonulási terepnek, ütközőnek ... hagy a délről érkező rohamba te vérezz! Az ő országá pedig megüssza vidáman!	bátori	A kancellár és főbirtokgyarapító! Mondd csak, nem azt az esztergomi csúcsos, aranyos valamit szeretnéd a fejedre?
		zápolya	Képes rá, amilyen határtalanul becsvágyó a Tamás. De hadd röhögök félórácskát ezen a képtelen vágyódásán.
ulászló	Alaptalan hazugság.	tamás	A kettőnk képzeletében megfordul egy és más, még képtelenebb is! Vágyakozunk. Ki erre, ki arra. S nincs röhögni való a célokon. Csupán. ha gyöngék az eszközeink.
3. csepűrágó	Viszont cáfolhatatlan.	bátori	Csöppet sem azok. Tehát máris elkomolyodtunk.
ulászló	Már nem drágállom az árat. Fizetek.	aggőreg	A körmösök körmére kéne nézni! Nem túrni ezt a nagy kapaszkodást. Egyre kriptaiban visszhangzik. az ország a putriban születettek intézkedéseitől. A föllele megtett út sikerétől mámorosak. A bukás lehetőségétől berezeltek. Én pedig undorodom. Megmondtam nektek előre, hogy az eszköz, az eszköz. Én ülök a széken, a szék nem ülhet rajtam. Ha magamra teszem, akkor sem ül. Csak én kuporgok alatta.
3. csepűrágó	Időnként megjelenek majd s megint megegyezünk : mit mennyiért ne kiáltsak! — „Jaj, jaj magyarok! A hollókat megkaptatták az évek, a nemtörődöm vircsaft. Tönkremegy itt előbb-utóbb minden. Hiába jó a király, ha egyszer rossz tanácsadók veszik körüli...” <i>(Elhalad)</i>	bátori	Az üstöke, ahogyan gondoltuk, itt a kezünkben. De egy szülő üstökhez ennyi kéz... lehetetlen.
ulászló	Veszélyt jelez! Nagy kunszt. Mikor nem volt a világba' veszély? Ha elhárul, akkor hála neki, hogy előre jelezte. Ha teljesül, akkor volt csak próféta valóban. <i>(Elhalad)</i>		
<i>2. jelenet</i>			
<i>Tanácsülés lesz, az érintettek gyülekeznek, zúg a szél</i>			
ujlaki	Hol a bús fenében késik Ulászló, nemi életet él?	jános p.	Elmegyek innen, nem tudom hova még, de el ebből!
zápolya	Elkapta s tartósan magára csavarta Beatrix,	bánfi	Én sem bírom itt! Nem lehet elviselni azt, ami itt van!
bodó	Ne félted őt. A falra mászassa Beát. Cseh létére nem is hiszed, hogy mekkora nagy kan.	zápolya	Pontatlanság, fullasztó közepszerűség! Megyek én is!
aggőreg	Hová jut a világ! Már egy cseh is!	csepűrágók	Én sem maradok. — Jövök én is! — Elmegyek én is! --Ebből elég, nem bírom, elpusztulok itt!
ujlaki	Papás-mamásozik mialatt dögrováson az ország!	<i>Ulászló belépésére átmenet nélkül véget ér a „társulati lázadás”</i>	
tamás	Koronás urával szemben a magyar ilyen hangot még indokolt esetben sem üt meg.	ulászló	Tanácsüléseik ellen úgy látszik, mindig elalszom. Mintha a szervezetem meg akarna védeni, persze hiába.
ujlaki	Igy köld, hogy ez indokolt eset?		
tamás	Fordítva. Mindenkit mély tiszteletre intek.		
ujlaki	Bátoritást hallottam a szavadból!	jános p.	Hát nem vagyunk elég nyájasak tehozzád? Asztalod ellátjuk finom falatokkal. Nem kaptál kapros rákot tegnap is a konyhámról?
tamás	Nem volt benne egy szikra sem, nagyságos uram. — A királynőt és minden más alattvalót, csupán kihallgatás alkalmával fogadjuk, míg nem tisztázódik a kapcsolat ' formája, jellege ...	ulászló	Dehogynem. Nagyon izlett. Hizlaltok, akár a levágnivalót. Pazar étekeitektől egészen elnehezültem.
bodó	Akár a friss tavaszi libaszar, finom lettél mostanába' Tamás.	bodó	Egy jó csatába vezétel minket majd hamarost. ahol lemállnak rólad a húsok.

ulászló	Szerintem jó helyen vannak a csontomon.	tamás	Teljesen elzúllótte k, uram.
bodó	Erős megizzadás általi fogyásról van szó -- és nem kicsontozásról, drága uram.	bodó	Hisz nincs mit enniök.
bátori	Ennyire ne tarts tőlünk, felség, hisz' nem se vadak, sem emberevők. Te, ha ennyire vagyunk kicsapódik a lelkekből az irántunk való félsz, ami nélkül minket az Isten sem vezet el. szeretet,	ujlaki	Nyissunk konyhát nekik?
ulászló	Több okot adjatok rá. Sugározzátok át! Nyitottan várom, hogy végre betöltsön ...	bodó	Hónapok óta nem volt zsoldfizetés!
ujlaki	Szeretetről sem kedveljük az alkudozást.	jános p.	A király szentül megígérte nekünk, hogy mindent kifizet,
ulászló	Hogy megtagadd az alkudozást, ahhoz áru kéne előbb, de az nincs teneked, sehol sem vagy már te piros ... mindenütt meszes, sötétlila vagy ...	ulászló	Amióta átléptem a határt, mást se csinálók, fizetek.
ujlaki	Mit teszel úgy, mintha belém látnál, vagy bárkibe itt? Végzetesen nem tudsz semmit te mirőlunk!	aggőreg	Túlbecsülted, látod, a jövedelmeket.
zápolya	Szíveskedjék nekem, felség, a szokott leülést, ugyanis szagat a lábam.	ulászló	Alábecsültem a fizetnivalókat. Ki tudta, hogy itt a király nyúl mindenért a zsebébe? Nincs hozzájárulás. Legyen bármilyen ügy! És nemcsak, hogy nem ad bele senki, még tartja a markát !
bátori	Magam is ülni szeretnék, ha ő leül. Mindkét térdem sebesült.	ujlaki	Bántó hangnemben kritizálsz, biztos azért, hogy a számodra oly fájó megoldást elodázd.
ujlaki	Olyan beteg és akkora úr, mint ők, volnék magam is. De számaryra nem ülök, nekem ez túl szigorú. Már csak megmaradok józsim párnázott derekánál. (Szolgára ül)	ulászló	Szervezzük át, frissítsük fel ezt a hadat...
jános p.	Önkényes leülés ! Nem jár neki ! Mi váradiak, egy múlt századi királyi páten szabályozza, hogy ujlakiék előtt mi ülünk le!	bátori	Tenger pénzbe kerül. Nem adok bele pénzt. Hisz inkább rablók már, mint katonák. Asszonyaink hasán félelmetes vitézek, de ellenséggel szemben már nem használhatók.
ujlaki	Az a könnyű erkölcsű édesanyád! Elég finoman fejeztem ki magam? Most mondd, józsi, hát nem röhögnyivaló? (A szolga göcög)	ulászló	Én még egy utolsó parancsot írnék : hagyják el az országot rendezetten és térjenek vissza ...
jános p.	Én állok, ő már ül! Ne hagyjátok halomraborulni a protokollt — mert minden egyéb utána borul!	ujlaki	Rohanni fognak ösztövére cseh hazájukba a csicsóka közé, amikor rákaptak a bőséges magyar falatokra. Rablók és gyilkosok. De nem hülyék.
ulászló	A tárgyira ! — Üljetek, álljatok, bánom is én.	zápolya	Maga ítélte el magát ez a horda. Saját ítéletüket végre kell hajtani rajtuk.
ujlaki	A jó cseh anyjukba! Szélnek eresztenei mindet! S ha nem mennek : szétkergetni erővel!	bátori	És menjen rájuk a bálint, aki ismeri őket.
ulászló	Kiszorították Miksát s Albertet, édes öcsémet . . . Mátyás katonái ... kipróbált hűségű veteránok.	bodó	De Bátori úr, mégiscsak az én katonáim, sok nehéz csatában győztem velük együtt!
ujlaki	S ki van itt, akinek hűsége nem kipróbált? Én volnék az? Azért néznek felém, ha a hűség szó elhangzik, mert az enyém ellen kifogás van?	ulászló	Állandó háborúságok kellős közepén, nagy háborúságok küszöbén kettétörni a kardot !
ulászló	Én róluik beszélek ... s végül is hadd nézzek arra, amerre én akarok. Ha baj támadt a fegyelmükkel, nem volna-e könnyebb megszilárdítani azt, mint ...	ujlaki	Mi megtehetjük, mert nekünk nemcsak ez az egy, de annyi kardunk van, igenis tiszta vasunk, hogy eltörhetjük a rozsdásat. Szemétre vele.
		ulászló	Szétverve még több kárt és gondot fognak okozni !
		ujlaki	S felség se nagyon fog szorgoskodni e szétveretésén, elvégre a fajtájához húz, szláv a szlávhoz.
		ulászló	A józan észhez húzok. Többfelől szorongatnak. Halálosan. Ha most erővel oldom meg s nem kompromisszumok útján ...
		aggőreg	Tavasszal leszek kétszázhárom éves, de árpádházi királyok, pedig ők tudtak aztán gyönyörűen latinul, sosem mondták volna ki ezt a szót. Előfordult, nem mondom, néha ilyesmi, amit ezzel a szóval illethetnél, ha nem utáltad.

De mostanában kezd divatba jönni ez a komp ... micsoda, amitől oklándra megyek.

ulászló S ha elkövetkezik a döntő támadás ...

aggőreg Mindig a déli veszély, ez a csinált frász! Minden kétbalkezes, faroló, gügye húzást a déli veszély magyaráz, megbénít a hülye déli veszély. -
- Kerekseggű legények azok, nem komoly katonák.

tamás Gondolj csak Rigómezőre, apó !

aggőreg Ott árulás történt. És mindenütt, ahol legyőztek. Minket nem lehet árulás nélkül megverni. Mi győzünk mindenütt, ahol nincsen árulás.

tamás Az árulást kell megszüntetni és kész. Egyszerű, nem?

ujlaki Te a déli veszélyt azért hangsúlyozod, hogy a pápai küldött előtt fontoskodhass! Az előrejutásod egyik kulcsa, hogy az ügynevezett „déli veszély” elhárításának kulcsembere légy.

tamás Vannak persze egyénibb s ötletesebb eljárások. A török betörőket koponyánként egy aranyért átengedni a birtokainkon a szomszédba, hogy inkább düljanak ott ...

ujlaki A belső rablókról van szó, a csehekről, nem kósza rágalmakról... vissza a tárgyra !

ulászló Tárgy lehetne ez is!

ujlaki No persze. Meghiszem azt!
Hadd fusson a cseh, hiszen új bűnös akadt! Mások bűneiért bűnhődni ezentúl, no ki fog?
Hát persze hogy a magyar! No. de rájuk megyek ám...

ulászló Megtiltom, ne merészd, semmi hasonlóba ne kezdj !

ujlaki Felséged tiltására, habár a királyi eszményt én tisztelem s a szent fogalomhoz hű maradok... azonban praktice, mégis ... a tiltására, tiszteletbecsület, de szarok.

tamás Felségsértés ! Ez bizony az. Meg kéne torolni !

bátori S az engedelmisség megtagadása bárhogy is : esküszegés.

ujlaki Az én esetleges megmozdulásom, mért rosszabb engedetlenség az övéknél? Engem büntetni nem kár a vér, az erő?

ulászló De kár. Bizony. Az egészért. Mindenért.

zápolya Nézz oda, könnye potyog. Hihetetlen.

bátori Pedig se vakítás, kínzás, detronizálás e percben nem fenyeget. Az a kis leszarás csak a tiltásra ... nem rá, személy szerint ...

tamás Szaggat a szívem, akkora kár a cseh katonákért. Legyőzetésük sok pénzbe és vérbe kerül. S rosszabbkor nem is történhetne, mint most.
De meg kell lennie, hisz' más is kísértésbe jöhet,

hogy megfogadjon egy facér zsoldos csapatot, tán éppen az, ki vesztüket, látszólag, sürgeti. Vagy Corvin, példának okáért, aki még elég tehetős. S nedveiben ugyancsak erős nagyratörést lehetne kimutatni., Meg kell tennünk gyorsan és lehetőleg zajtalanul ...

bátori Az ilyesfajta operálás gyöngít valamelyest az ország erején ... ám tisztító hatású s egységünkön feltétlenül erősít.

ulászló Sírni való egység, aminek kovásza ilyen értelmetlen és elvakult erőszak.

ujlaki Hát nincs olyan közhely, amit megüsznánk? Valamennyit megkapjuk és ráadásul az értelemre történő folytonos hivatkozással, iskolamesteri szinten? ! Soha többé nem jövök el, ne is hívj a tanácsba!

jános p. Én is elmegyek innen, nem tudom hova még, de el ebből!

bánfi Én sem bírom itt! Nem lehet elviselni azt, ami itt van !

zápolya Ebből elég volt, én se csinálom, megfulladok itt!

csepűrágók Átharagussza Bécsben magát és jól teszi, jól! -- Ott van a pénz, a megbecsülés, ragyogónál ragyogóbb szerepek! S micsoda publikum és értő kritika!

aggőreg (túlordít) Tavasszal voltam kétszázhárom éves, de jancsim működik még !

A zűrzavar hirtelen véget ér

csepűrágók (körülveszik) Komolyan? Hogy csinálod?

tamás Nagy elhatározás volt, felséges uram, gratulálok.

ulászló Győztünk megint, igen.

tamás Hogy érted ezt? Kicsodán?

ulászló A józan eszünkön. Mindig azon. Az az egy, amin mindenkor győzni tudunk. A körülmények s a világ megjavítása erőnkön messze felül van ... mi marad hát? Hasonulni a környezetünkhöz. Józan eszünket darabokra hasítva még örvendezni azon, hogy leépülésünk, lám, mégiscsak sikerült:

Az aggőreg megmutatta második síkban, hogy tud még közösülni

aggőreg Megy ez, megy ez! Csak nem szabad ledólnom! bodó (indulófélben)

Mikor még vígan repettek a zászlók és Bécsre csaptunk... nem hittem volna, hogy én nyitom meg számukra az idő előtti tömegsírt.

bátori Másrészt törvénytelen életvitelük során sok értékes holmit összeraboltak. Több szekérnyi csak a ;templomi kincsük.

tamás	De küldhetünk mást is, ha neked ekkora kín	Fájdalmasabb, hogy itt ez a kölcsönös lehetőség s
bodó	A parancsot én kaptam. Én indulok hát. Hisz' ismerem őket. Bárkinél jobb az esélyem.	te hagyod, hogy elillanjon, ég tudja miért.
	De még olyan parancsot is remélek, amely majd arra küld, aki ezt a mostani öncsonkítót kizsarlta ! (El)	ulászló De szó sincs róla, el kell hinnie, hogy ...
	3. jelenet	beatrix Igen, tudom, most megint biztatás jön. S tudod mi az nekem? Egy lila fing. Dinasztikus álmokat szövögetsz, az a nagy baj.
beatrix	Egy régi ismerős, egy volt királynő.	Mért gondolod, hogy tebelőled még egy lenyomat annyira fontos ? Magtalan macska vagyok, az igaz,
ulászló	Leendő királynő, ha isten is akarja.	de énram legalább számíthatnál az élet s az uralkodás minden pillanatában.
beatrix	Neked kéne akarnod.	ulászló Tudom, így van. S egyéb érdekek is sugallnának ilyesmit.
ulászló	Én mindent elkövetek. Hisz' tudhatja, ugye tudja, mennyire, ő ...	Habár más érdekek olykor keresztelik azt, amit sugallnak ezek ...
beatrix	Az én semmim ellen. két koronával, nehezen hihető, tudod-e?	beatrix Szükséged lenne rám. Sejtelmed sincs, hová és kik közé vetett a balszerencséd. Én bizony ismerem őket s ismerlek téged is. Egy percig élél, akkor, velem ... nem akarnál egy életen át? Lehűt, hogy ennyire kérlek? De pocskék vagy.
ulászló	Pedig úgy van. A számat néha elfutja egy íz: A te szád íze, illata az. Csak a helyzet ...	Mit tehetnék egyebet? Hogy kolostorba vonuljak, mint hívó se kívánd. Csak jövök-megyek ott --mi lesz a klastromból?
beatrix	Még mindig a régi csinos fiú vagy. Ez a kis pocak itt, mellettem hamar leadod	ulászló Felrobban. Nem vitás.
ulászló (akinek erősen a kappanhájába markoltak)	Micsinálsz? No ne, igazán ... ön megfélelkezik ...	beatrix Addig sikítok, míg jön és összeesket a pap! — Jó vagy, középszerű vagy, mi lesz belőled nélkülem itt?
beatrix	Soha és semmiről. És nem is őszintén tiltakozol.	Végy magad mellé haladéktalanul, mert fogytán a türelmem. Pénzem és katonám van viszont bőven és majd megmutatom, hogy kívül szórakozhatsz, kis cseh mocsok!
ulászló	Nem hát ! De akkor sem. Ma már nem lehet így...	(El)
beatrix	Kedves kis cseh bikám, hát eltehenedtél? Engem még nem zavar a nappali fény ...	ulászló Vonzó, búbajos asszony. És az ágyban ma is összecsikordul a fog, annyira jó. Csak hát oltári ribanc, végzetes szarkeverő, vérszomjas és ha azt mondom: sátáni gonosz,
ulászló	De az államügyek... meg közfigyelem ... távoznia kell! Szerintem a kulcslyuknál máris figyelik.	enyhén fogalmazok. És bosszúállóbb a sértett Lucifernél ...
beatrix	Váljék örömükre.	tamás Látom, barátkozol a gondolattal, hogy elveszed feleségül.
ulászló	Királyi szavamra ígérem: annak rendje és módja szerint megkéretem önt.	ulászló Igazán?
	Csak át kell hidalni egy régi cseh törvényt, miszerint cseh király özvegyasszonyt nem vehet el...	tamás Most, kezdek téled tartani, felség.
beatrix	Teszek a cseh királyra. Úgy végy el, mint magyar.	ulászló Amennyiben?
	Régóta biztatsz. Vagyis voltaképpen átlátszóan és ellenszenvesen habozol. Egy mindenhol bőkö, deszkavékony szüzcseke kéne az úrnak, kis hercegnőcske nyugatról, vagy éppen déli irányból ... de abból nem eszik ...	tamás Az egyetlen megoldás.
ulászló	Eresszen, drága, ez már komolyan fáj ...	ulászló őt illetően?
beatrix	Ha nem tudnád mennyire fáj mindez nekem is.	tamás Ha megfeszülök sem jövök rá önmagamtól. Torkunkon a kés. Tovább hitegetni már nem lehet őt. S végleg befogadni — lidérces álom. S akkor te azt kérdeed „igazán” — zseniális. Nos hát : nem kell igazán. Látszólag elég. És ezzel megnyerjük a szükséges időt. Becsapjuk, úgy gondolnád?
	Nem az, hogy megcsaltam veled őt, ott egy szeles, folyton esős városban, valahol...	ulászló
	azt szinte muszáj volt. Egy olyan magabiztos	tamás Én? Nem én. Felsőged kérdezett és válaszolt.
	lehengerlően tökéletes embert.	

ulászló	Lehet. Sugallhattam. Bár nem hiszem. Ez aljasság. És ő mégiscsak asszony. Tartottam a karomban. Szeretett. Hurcoljam meg viszonzásul ... orgonaszóval alázenélt komédiát rendeztek itt neki?		a szent szertartással elzsongítani őt, pompás kis hadseregét a vágóhídra vezetni, közben kiszedni belőle minden lehető pénzt s visszazsuppoltatni a végén meleg égőv alá...
tamás	Így, ahogy tervezted, tökéletes.		cifra elgondolás. Nem könnyen emészti gyomor.
ulászló	S te, mint papi ember, nemhogy elítélnéd, méltánylod ezt?		Tiszta szándékú ember vagyok magam is. E tiszta szándékok ismétlődő bukása az életem. Fogadj hát szót magadnak: az ilyesféle tervek ma óriási divat. Hasonlókban töri fejét a fél föld a másik fele ellen. Nem. Ocsmányabbakon.
tamás	Inkább úgy mondanám : bajunkban elfogadom. Belenyugszom. Nagy szükségünk van pénzre és katonákra. S Beatrixnak bőven van mind a kettő. Zsenge trónod egy lyukas rézpetákot nem ér, ha őt hatásosan le nem szereled. S hogyan lehetne ezt másként elérni?	ulászló	Tervek! Önáltatás. Készen vannak a dolgok. Mi csupán lehántjuk róluk a burkot.
ulászló	S utána bevetjük tulajdon céljainkra az ő katonáit?	tamás	Vagy jó időzítéssel farba rügöd. Vagy végleg itt ragad, rajtad marad. S a szálakat szokása szerint bogozza-szövi,
tamás	De mennyire! Hát nem éppen ezért csináljuk a dolgot?		kis mocskos olasz torok-átharapások, végtelen vendették sűrűjébe cibál. S trónörökös helyett — angóramacskák futkosnak majd neked itt . . .
ulászló	Fel fognak morzsolódni.		
tamás	De morzsolnak is addig. Roppant nagyvonalúan kiöltöted.	ulászló	Utálom a macskaszagot.
ulászló	Ötlésnek állítod be a félelmeimet.	tamás	S különben is : a szép Sforza Biancát. . .
tamás	Mindegy, mi teszi az embert ötletessé, ha félelem, ha más, csak megtegye.	ulászló	Corvin menyasszonyát?
ulászló	Mindig szerettem volna, hogy ötletes legyek. De eddig, tudtommal, sosem sikerült.	tamás	Akit már úgyse kap meg.
tamás	egy látszik, ez kedvezőbb közeg arra, hogy életfontosságú ügyekben egyet s mást kiöltölj, Gondolj csak Mátyás féktelen képzeletére.	ulászló	Bukott embernek, ugye, nem dukál egy Sforza Bianca.
ulászló	Borzadok attól. Kérlek, ne is említsd. s minden ilyen szabados, gátlástalan hűzás erősen ellene mond annak az erkölcsi alapnak, ahol én, egyrészt, mint meggyőződéses keresztény. másrészt, mint igazságos vezető szeretnék állni. Ha ráadnám magam, az elferdítené a dolgok tengelyét.	tamás	Megkérjük neked?
tamás	A dolgok tengelye ferde. De jó, akár meg is tarthatod őt állandó tűznek a házban, hamvasszon el, amit ér ...	ulászló	Az sem lehetetlen. Az elvevésbe, ha már egyszer belekezdted, nincsen értelme, hogy ne vegy el tőle mindent.
ulászló	Mátyást is, ugye?	ulászló	A latinvérű nők, belekábukok, olyan isteniék . . . csak ettől az egytől szabaduljunk meg valahogy. Sforza Bianca kékszemű és koromfekete. S mondják, nálam kicsivel magasabb ... No, de engem az efféle fordított arányok, bevallom, nagy tettekre inspirálnak. (El)
tamás	Nincs rá bizonyíték.		
ulászló	Imádtá s utálta. Feljutni hozzá a magasba, vagy lerántani őt nemigen kínálkozott neki harmadik lehetőség. Elrekkentette. Fügében. Ő volt. Persze hogy ő. Vérbeli délszaki gesztus.	bodó (visszatér az atyák körébe)	4. jelenet Nincs az a birtok ! Nincs az a kincs a világon, amiért még egyszer ilyet... hisz a túlvilágra kísért tekintetük ... pedig ugyancsak dugtam a képem Fölsimertek ! A haldoklók is, igen! Volt, aki annyira nem értette, miért én, hogy nem is védekezett és volt, aki sírt. Még nagyobb rendet vágtam hát közöttük s ahogy döltek előttem, általam — úgy fokozódott a borzadásom tőlük és önmagamtól ... s még vérengzőbb örültté váltam ettől... legyen átkozott, aki ezt a parancsot kiadta nekem!
tamás	Kösd csak örökre magadhoz. De kettőztesd meg az ételkóstolókat. Noha ez se megoldás, mert nekik ellenmérget ad s ők elviselik. Te pedig vígan belepustulsz a vendéghaddal együtt. S hálj vele mindig páncélingben, hogy valahogy le ne dőfjön. Egyébként értelek én s bennem is tiltakozik valami :	bátori bodó	A végét mondd. Mennyi maradt? A gyöngé harmada. Mondjuk.
		bátori	Harmadával kisebb lesz majd a részed.

bodó	Csakhogy e harmad a Miksa királyi karjába futott s nem ölelés, de ölés lett ottan a sorsuk.		Mérget az ujjadon egyébiránt sose tarts. Kis szelencében, a szekrényben, ott a helye. Itt olykor kísértésbe hozza az embert
bánfi	írhatsz a Miksának egy szép köszönő levelet. Egyébként nagyon sokra tart. A Miksa.		Meddig akarsz még hallgatni, mi bajod? ^{önmaga e'len.}
aggőreg	Mert félisten katonának. Különben akkora marha ... végül is csehek voltak, csűrhe volt.	ulászló	Ismered valamennyit.
zápolya	Ezt meg kell ünnepelni. A holtakat keltegető boromból iszunk most... A Bodó Bálint tiszteletére!	beatrice	Azokon úrrá lehetünk, ha nem járult e bajokhoz egy újabb.
<i>Rövid, elsőprően tehetséges mulatás. Csak ritmus, mondóka, dob</i>		ulászló	Miféle újabb?
		beatrice	Én kérdelem: miféle?
valamennyien		ulászló	Nem elég neked az, ami van? Miksa újra és újra betör. S édes öcsém is megjelent sereggestől Kassa alatt.
	Icca bunda, rongyos, bunda mégis bunda ez a bunda; a bunda, a bunda.	beatrice	Nápolyból érkezett néhány száz friss lovassunkkal egy kettőre kiszorítod az ő gyengén fizetett s máris lázadó egységeiket. Te ezentúl rám hallgatsz. Senki másra. A többi tanácsban mögöttes szándék bujkálhat, az enyémben, a te érdekesen kívül, soha semmi egyéb.
	Körül zsinóros az alja mégis bunda ez a bunda; a bunda, a bunda.	ulászló	Akkor Albertre viszem először az új katonákat ...
	Az én bundám kerekcs bunda' mégis bunda ez a bunda; a bunda, a bunda	beatrice	Ha Miksával leszámoltunk, azután. Elsőnek jobb a nagyobb kutyát kiherélni. A Dunántúlról szépen Kassára megyünk s onnan délre csapunk: a Corvin János váraira. Sokat hősködik ott, felfűjt apró sikerekkel nyugtalanít mindenkit, aki minket utál. És persze megkérjük a kis Sforza Biancát az egyik nőtlén öcsédnek tudod, az a göndör, csinos kis széltoló, akinek nem árt kicsit követni kártya közben a kezét ...
	Kecskekörmös a gallérja, körül zsinóros az ujjja, a bunda, a bunda.	ulászló	Zsigmond a neve. S remélem, nem hiszed, hogy kártyacsalo.
	Icca bunda, rongyos bunda, körmös bunda, kerekcs bunda; a bunda, a bunda.	beatrice	Csaló, ki csaló? Ilyen végtelenen meghatározni az embereket, mire jó az? Mit kezdesz velük aztán, ha rájuk fanya'odsz? Az én fogalmaim szerint inkább ügyes ő ... kicsit megkönnyíti magának olykor a játszmat.
	Körül zsinóros az alja, kecskekörmös a gallérja, körül zsinóros az ujjja, a bunda, a bunda. Bunda, bunda, bunda, bunda, rongyos bunda, körmös bunda, bunda, bunda, rongyos bunda, kerekcs bunda!	tamás (kezdi)	Királyom ... második Ulászló ... mit műveltél te velem?
	Bunda bunda a bunda, bunda bunda a bunda	ulászló	Mit műveltél volna? Mit akarsz? Mi a baj?
	Alja, ujjja, a gallérja, a bunda, a bunda! 5.	tamás	Én végeztem a szertartást. Velem végeztetted! O, Istenem, mekkora bűn!
	<i>jelenet</i>	beatrice	Mit locsog ez?
<i>Tamás összeeskette Ulászlót és Beatrixot</i>		tamás	Ha én tudom! De nem tudtam, nem én. Ha tudom... jaj, kiátkoz engem a pápa ezért! Hisz' főtitkár vagyok, afféle kancellár, de pap is!
beatrice	Nem öltöztem menyasszonyi fehérbe, holott amit érzek, esküszöm, legjobban fehérre hasonlít.	ulászló	Sőt, elsősorban pap! A földi kötése csak másodrangúak az én szememben. Eltitkoltad! De lám, kiderült. Mert mindig minden kiderül, ha későn is. Mert későn került napvilágra ahhoz, hogy ne követtem légyen el!
	Hónapokig vártattál erre a percre ... sötét indulatok, vak ingerültség gyűlt bennem gyakran ellened... de mára megennyhült az egész mindenség s én azt az igent igazán komolyan, szinte aláztatosan ... éreztél ugye?	beatrice	A lényegét mondd! Szamármódra húzod!
	A szertartás kicsit tán csöndesebb volt, mint én szeretem. S túl zártkörű... nekem. Na mindegy. Tudom én: mindig mindenben a pénz.		
	Majd, ha kicsit jobban alakulnak a dolgok, pótlóla ^s rendezünk egy több ezer személyes nászslakomát. Ha a környezet újra ragyog majd.		
	Számos kapcsolatam, közismert célratörésem, esküszöm, mind csak arra való lesz, hogy általa téged nagy királlyá tegyelek. Kérdemesült méreggyűrű, ne csudálj rá. De azért, hogy belenyalj, mégsem ajánlom ... már az örökhagyókért nem felelek: egy pici kristály, hátha megtapadt valahol.	beatrice	

tamás	Nem szabad ennyire bízni, vakon... mint éri tebened, uram, Hogyan esketetted össze magad e drága királynóval? Milyen érzékeny igent mondott neked ... s te rezzenéstelen arccal fogadtad el... hogy tudtad elfogadni? Mikor te házasember vagy...	Esküszöm én s úgy lássam meg holnap a nap sugarát: Borbálát azért törölte emlékezetem, mert csak rád gondoltam... minden egyebet kiszorított ez a vágy... ez az érzés a valómból... Jézusom, kicsinálasz?
ulászló	Nem igaz!	beatrice <i>(leveti az esküvői ruhát s feketébe öltözik majd) majd)</i>
beatrice	Dobd ki! Lehetetlen! Ez örült! Addig sikítok	ulászló Kérlek, hogy ne... mérséklettel fogadd! Én pénzt, katonát, mindent visszaadok illetve azt szeretném, hogyha téged kapnálak vissza... ó! Mért bűn a szerelem?
ulászló	Nincs feleségem... hisz' Borbála sose volt az,	
tamás	Brandenburgi Borbála hitese feleséged. Elvetted őt. Ha előttem megtagadod, Isten színe előtt játszol komédiát!	beatrice Fejezd be. Régen értem. Hogy tőled ilyesmi kiteljen nem tudtam elhinni. De hát kitelt. Hamvaspofájú, felvirágozott ringyók ... hiába izzadt be a várakozásban a hónatok alja. Csöndesen megyek el. Annyira féltél mindig, hogy megöllek, míg aztán félelemben ... úgy bizony. Tótágast áll a világ, vesztébe zuhan. Fölbomlik, fonákjára fordul a törvény. A birka halálra harapja a tigriseket. <i>(Elhalad)</i>
ulászló	Borbálát én, húszéves koromban, névlegesen ahogyan királyi családok közt gyakorta szokás .. per procura ... sose látva... pusztán formailag... nem érintve sosem ...	
tamás	Egy marokkói kalóz, ha az érvel nekem így, bocsáss meg, de fölbont, hogy jó erkölcsű, keresztény s ráadásul király a szent kötés alól így keres kibúvót. És persze hiába. Mert Egyházunk, s Isten előtt te házasember vagy. S most immár kétszeresen. Hát annyira kívántad ezt a frigvet, hogy a bűnnel mit sem törődöttél?	csepürágók <i>(ének)</i> S halálig egy szál fekete ruhában élt Nápoly városában Beatrice — volt királynő.
ulászló	Úgy látszik, igen. Én annyira kívántam ezt a frigvet, hogy a bűnnel mit se törődtem. Úgy látszik, igen.	tamás Meg kell hagyni, hogy nagyvonalúan viselte magát ... ulászló Bár lebirkázott, holott szerintem remekül, már-már a gyűlöletes firenzei nivón sikerült a szereplés!
tamás	Világraszóló botrány! Bizonyos a pápai közbelépés, büntetés. Es persze egyik házasságkötésed, vagy mind a kettőt érvénytelenítik.	tamás Nyugodj meg, azért nem volt annyira kiváló. Célszerű sem lett volna bárminemű reklém. Az volt a jó, ha rossz vagy; így észrevette időben: milyen pocskékul elárurolt őt. S ebbe belebénult. Ha őszintébbnek látja a kétségbeesésed, ki tudja, nem áll-e melléd s tart ki mindenáron az oldaladon!
ulászló	Úgy rettegek: remélem, hogy nem ezt?	ulászló Mihez fog most, hogy ilyen aljasul kibabráltam veled?
tamás	Azonnal be kell nyújtani mindenestre a válás iránti kérelmet, hogy legalább a megbánás kivessen ...	tamás Kicsit lármázni fog ... följelent a pápánál s egyebütt. Pert indít ellenünk, de elveszíti s ha megnyeri, akkor sem nyeri meg. Nincs már neki a szervezetében nyerő anyag. Ha az elfogy, felgyorsul a le mindnyájunknál. Ne szomorkodj a sorsán,. Főleg miután te okoztad.
ulászló	Azt persze azonnal benyújtjuk, ugye? Csak hogy mellékelek egy záradékot is, egy velős záradékot ... Hogyha már mindkét frigy felbontásra kerül, ezt a miénket, hadd köthessük meg újra, erősebbre, mint ma és véglegesebbre... Ez távolabbi cél! Elsőbb a halálos bűnből kell menekülni ! Pár percre abban éltek!	ulászló Azt kérdelem : mit csinál most? tamás Maradék vagyonával nyilván elindul a déli határra. ulászló Nehogy utána menjetek. tamás De későn utasítasz, felség, hisz' talán már el se érjük.
tamás	Nem kérdés ! Égbekiáltó s nem is bocsánatos.	ulászló Mikor azt mondtam: ne menjetek utána, nem azt akartam, hogy utána menjetek. Hadd távozzék bántatlanul.
ulászló	Jó! Mentsük a lelkünk. Szakadjunk el, ha muszáj! Azt hittem, hogy lehet. De látod : nem lehet! Hacsak a záradékkal nem sikerül a húzás! De sikerülnie kell, ha ennyire akarja az ember!	tamás Megy is. Tehát nincs semmi baj.

ulászló	De van, de van. Hát persze hogy kéne a jó nápolyi pénze. Ha mind megkaparinthatnám kincseket érő ékszereit. Édes jó istenem, mi van velem? Felnövök jámborságban, áhitatban		Ha a föld népét sorozom be, nincs aki vessen-arasson. Ha zsoldosokat fogadok, nyakló nélkül zálogosítani kell, De jussak bár tönkre, a déli határt védelmezni fogom.
	megtartom a vallást... parancsainak ... megfelelően megkímélem a hangyát, mert élet, élet ... bizony élet az is ... s mégis egyre mélyebben gázolok abban, amit kerülni legjobban akartam.	bátori	Nemes gondolkodás. Már-már királyian az. Csipp-csupp ütközetekben fogod elpazarolni magad'? Okos ez? Az országos sereg élén volna helyed ...
tamás	Ha görcsösen kerülöd, megmondta az Írás, belegázolsz!	corvin	Példálózás, vagy ajánlat?
ulászló	Hol mondta ezt?	bátori	Mondjuk: ajánlat.
tamás	Nem is tudom. Valahol. S nem igaz?	corvin	Ha csupán „mondjuk” és nem feltétlen ajánlat ...
ulászló	Hát az a baj, ha kerüljük az erkölcsi kelepcét?	bátori	Hát feltétlen, cseszd meg, ha ragaszkodsz szavakhoz.
tamás	Ilyen megállapítást egy paptól ne remélj. (<i>Kimennek</i>) 6. jelenet	corvin	A feltétlen ajánlatra viszont a válaszom ez: zabizságom a régi. Dühösködéseim tán csillapodtak. De látván s hallván benneteket, kezdenek újra dörömbölni ... ti dögök!
Az atyák, vadászat után, betoppannak Corvin Jánoshoz		bátori	Hát tévedtünk. Tévedni csak lehet.
	Épp erre vadásztunk. Gondoltuk : be kéne köszönni	jános p.	A „dög” az túl erős.
	hozzád és megkérdezni, hogyan élsz?	bánfi	Volt egy elgondolás, rossznak bizonyult. Sajnos. Íme: bevalljuk. Nagyobb alázkodást, garanciákat, mit
corvin	Több jó, mint balszerencse között. Egyszóval: megfelelően.		akarsz még?
bátori	Halljuk ragyogó hadigyőzelmeidet, helyállásod ideleenn, hogyan milyen rátermett vezető vált tebelőled ... mit tehattunk egyebet, minthogy erre vadásszunk?	corvin	Ötszörös esküt! (<i>Nevet</i>)
		bátori	Rátermett vezető nem sértődhet meg így és ennyire, nézd : akkor nem akartuk, most úgy fordul, hogyan mégis akarjuk.
bánfi	Ha nem mondjuk is, te tudod : voltaképpen egy kis deputáció vagyunk mi ... az ám! ujlaki Bánkódó, megcsalódott társaság, amely nem lótt egyebet, csupán egy nagy bakot,	corvin	Én pedig akkor akartam. És most füttyülök rá.
			Ti mindig mindenkit mindenkinek elárultok. És ez történe megint, ha nyomban lóra ülnék s mennék veletek. Budára érve már azt venném észre talán, hogy nem mögöttem, hanem ellenem lovagoltok.
bátori	Ekkora bak már nincs is a földön. Ökörnyi.		És újra a Miksa, a János, a Zsigmond s előbb-utóbb egy Mohamed ! Nektek senki se jó.
corvin	Amit tud s érdemel, mindenki azt ló. Mondd csak, mondd csak, megérdemeljük, igen Rosszul bántunk veled.	bánfi	A megoldás módját ha sűrűn váltogatjuk, ha kapkodunk olykor s hitet cserélünk, ha másként látunk hétfőn, mint vasárnap — ne minket ítélj meg ezért, de a bokros időket.
corvin	Ne gyertek panaszra nekem. Én megmondtam előre.	ujlaki	S ne bennünket tekints, hanem azt, hogy e földet
jános p.	Felülmül minden jóslatot, képzeletet, ami történt. Az egykori titkár dirigál Budavárban és tetteivel összhangban a tórnus. Mindkettő tűrhetetlen. Sértések közt kezdődik és múlik a nap s az éjszakában fölriadva még iszonyúbbnak tűnnek a mocskos, rossz szándékú húzások. És nincs olyan apróság, amiért szégyell benyülni a tálba! Birtokpererekkel zargat, kipereit legszebb váradból, tudjuk, téged is, a tamás !	corvin	egy alkalmatlan ember a csődbe, végvészélybe viszi. Felöltik az emberben a kecsesgető lehetőség: az ország közepén mi válhatna belőled? Nem érdekel immár az ország híres közepe. A török portyázókat, akiket kesztyűbe dudálni tanítok, szinte jobb szeretem az ország közepén feszítő társaságnál.
		bánfi	Legfőbb ellenséged, az öreg primadonna, kifüttyülve, megbukva nyugalomba vonult ...
corvin	A kis háborúságok, errefelé, tömérdek pénzbe kerülnek.		kirúgjuk a győri Tamást, Ulászló összeomlik,

zápolya	szép csöndesen lemond s Prágáig meg sem áll. Mit kell ennyire kérni? Ha ilyen jóvátehetetlen a sértettsége ... mi marad hátra egyéb, mint ...	corvin	Csak felkínáltam.
bátori	Ne siess annyira, Zápolya, el ne siessd. Ekkora változás, hihető-e, te herceg, koronázás óta? Mi láttunk tégedet ott. Azt, hogy te szívből és igazán lekonyultál másnak meséld, ne nekem. Szállj lóra velünk!	bátori	Mi is teneked.
corvin	Ti sűrűn változtok. Én egyszer csak, de nagyot.	corvin	És hátha csupán provokáltátok azt az „igen”-t?
zápolya	Mit kérlelitek? Nem elég? Megmondta, hogy nem akar! Még kűszni is fognak előtte, simára nyalni a lépcsőt, hogy a trónra fellépkedni kedve legyen! És aki tudná... nem méltatják egy csepp figyelemre!	bátori	S óvatlanul, ha kimondom ... Megkülönböztetni ki tudja, mi a küldöttség és mi egy kivégző különítmény? Nem mondom most, hogy mondanám... de mégis ...
corvin	Itt áll közöttük, évek óta ... egy uralkodásra való ... nyelvek és tudományok... és hadvezetés .. , egy kevés csillagászat ... s ivászat terén sem akárcik!	ujlaki	Meg vagy te rendülve, Jani, ez a helyzet. Jégre tettünk, az igaz. De azt hittük, jobban elállsz.
zápolya	Jó cimborá, dűsgazdag és törvényszerető ... és van koncepció ... van nagyvonalúság ... láb a lába, kar a karja és tők a töke! Hetvenkét vára kétannyi birtoka van, zsebében fél Magyarország ... lehet, hogy nem királyi, de frissvérű család!	corvin	S most merrefelé?
aggőreg (riad)	Ki ordítzik itt?	bátori	Ahhoz már semmi közöd.
zápolya	Meddig akartok még körbecipelni, alázni, vakok?! (Rohan)	corvin	Megálljatok!
aggőreg	A jövő tavaszon lesznek ... jaj, mennyi is? Ennél vagyunk? De hisz' Miksánál szundítottam el... vagy János Albertnél? Ő pedig itt, ni ... a Corvin. Nagy ember volt az apja, óriás! Es én még őtet se szerettem. — No, mi van?	bátori	No mi az? Csak nem tartóztatni akarsz? Letartóztatni esetleg? No, <i>sántikálj</i> félre az útból.
bátori	Nem és nem akarja.	corvin	Én elhantoltam a vágyaimat, a nagyratörést ... ez a végső, teljes igazság ... semmi se kell, ami kellett! Felejtsetek itt, felejtsetek el! Minden hatalomról örökre lemondtam ... (Kettesben marad a gyerekek)
aggőreg	Hát akkor mire várunk?	corvin	No ne sírj, már nem kiabálok! A víz, mibe kő hull, kisimul. Majd kisimulok. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy vadász... egy hídra érve egyszer csak szembetalálta a medvét. Megfordul, hát látja, hogy a háta mögött is ágaskodik egy s a mélyben alatta ... s fölötté az égen a felhő teljesen medveforma ! Kiabálna : segítség ! S csak dörögés jön a torkán, mert legbelül is ... és nincs tovább. Be volt kerítve egészen.
bánfi	Nézd a fiát, Kristóf a neve, hogy játszadozik . .		7. jelenet
corvin	Mit mászkálsz idekint, megmondtam ezerszer, a belső udvaron játssz! Mért hagy kiszaladgálni anyád!?	ulászló (rejtett kolbászt eszik a kandallóból)	
bátori	Az apja kiszáll. Jó. De 'egy Corvin-utódot nem lehet eldugni a sorsa elől.	tamás	Hogy ne kelljen így magányosan örölni napjaidat. kitaláltam a számodra ...
corvin	Parasztnak nevelem, egyszerű katonának, hogy semmiféle örökség ne vonja arrafelé ... Nem fogja magát tömegek előtt mutogatni; tetszésüket és olcsó kegyüket pályázni soha ! Minden számításból kimaradhat! Hagyjátok ki, könyörgök !	ulászló	Bianca Sforza szabad?
jános p.	A helyzet olyan, hogy minden és mindenki számításba kerül,	tamás	Egy másik égtáj. Szigorúbb, szelidebb. Candale-i Anna, a szép francia szűz. Az anyja de Foix, királyi rokonság ... s igen szép hozomány és új kapcsolatok.
corvin	Egy kupa bort!?	ulászló	A fűtő saját házi készítése. Megkóstolod? Olvad a szájban, összeáll a gyomorban. Annyira kinez az éhség ... szóval unalmas a nő?
bánfi	Nem muszáj velünk poharaznod. Mi olyan állhatatlanok vagyunk, nem?	tamás	Bianca biztos szórakoztatóbb. De hogy a Sforza-stílus mit jelent hirtelen elmúlás és szövevények terén ... én mondom: abba ne kívánozz. Az ég szerelmére tisztelettel könyörgök: rakd el a kolbászt. Gályák bukdácsolnak az óceánon, India ismeretlen részeit a spanyol

	hajórajok nyugat felől elérték, megtalálván a rövidebb utat.		A nemrég ránk maradt várak közül, tudod kiére célzok, egy a tiéd ! Káprázatos vagy Anna, tünemény. Mi az, hogy „nem is nagyon távoli jövő”?
ulászló	S mért ne haraphatnék eközben én?		
tamás	Nyugat-Európában most elképzeltetlen mennyiségű arany árad ... ott olyan gazdagodás kezdődött, hogy azt felmérni se tudjuk. Kihatásai ... érdekelnek a kihatásai, mondod?	anna	A „nem is nagyon távoli jövő” — a nem is nagyon távoli jövő.
ulászló	Még egy utolsó kis harapás — és mondhatod őket.	ulászló	És dallamos vagy, zene vagy ...
tamás	A dél, a kelet és ami legfájóbb, a kontinens közepén, mi szóval messzire elmaradunk. Es hosszú időre. Nem láthattuk előre ezt a fájdalmas elmaradást. De azért én zörgetek s próbálok egy eret megnyitni arrafelé... hadd részesüljünk mi is valahogy mindabból, ami ott alakul ... ipar, miegymás, szellemi pezsgés — és gyorsuló szívdobogás.	anna	Kicsit affektálok, tudom. Remélem, nem zavar?
ulászló	Csináld csak, jói csinálod. Látod, én fázom a tettektől. Te jó vezető vagy, mert abban a hitben csinálod a kárt, hogy szükséges jót cselekszel ... én nem mozdulok Olyasfajta cselekvés, ami végül nem hiba, nincs A töröktől csak a többnejúséget irigylem. Féltucat asszony kéne nekem, hat inspirációval és hozománnyal, még minden rendbe jöhetne ... francia pénz? Nem rossz. De kevés lesz. Fukar társaság az. Hadd jöjjön. Kéne a nő. Fogytán a tűzifánk is. mondják kamarásaim. S éjjente magamba didergek.	ulászló	Nem állítom, hogy ez egy zenétlen világ. Duda és dal jajong, kürt hördül olykor itt... feszített bőrök szélén horzsolódik a bot. Bajvívők dobaja, lólihegés ... egymásnak feszülők mindenféle morgása, nyögés ... semmi sem artikulált, minden tagolatlan. S a formált dolgok is ormótlanak. Te csupa csontszínű csipke ... szerintem néha kitárod a szárnyad, te suhansz, ha akarsz... (<i>Kiált</i>) A távozott primadonna két várát is elveheted I
anna		anna	Nem kell pazarolni. Szerintem egy is elég.
ulászló		ulászló	Reménynek is túl szép egy status quo a törökkel. hogy a döntő megrohanást legalább elodázzuk . . csak hogy nagyon kockázatos itt, ügyszólván lehetetlen nem életre-halálra szembenállni velük.
		anna	A nagy magyar király... az elődöd . . . jól csinálta. Meghirdette a nagy leszámolást a törökkel. „Fizess be, Nyugat! Imádkozz! Harcba megyünk!” Gesztusokat tettünk — ő is gesztusokat tett.. De egy sunyin lapító s csupán biztatásra serény háttér előtt dehogyis vállalta a hősi halált. A hit védelméről szóló szép jelszavainknak egy percig sem dőlt be — miféle furcsa szag ez? Tudta, hogy szent hitünk többé nem pánt a világon, csak szép, de egyre csökkenő heveségű magánügy. Nem sarkall soha már egyöntetű tette elkülönült érdekeikre vigyázó nemzeteket. Vitéz kereszttest alakítani? Kérem. De valódi elszántságot vinni belé, valódi ostobaság. Valódi bukás, valódi halál. C'est du saucisson.
		anna	Mátyás helyzete ... és az enyém ... én szinte tűsz vagyok itt. Nem is vezető ...
tamás (az érkező candale-i Annára)	Hát nem gyönyörű? Kérd meg. S hozzád jön feleségül. (El)	anna	Földadta, ugye?
ulászló	Le kell térdelni tőled. Sírni kell. Agyali lény, Anna, köszöntelek. Fényudvar vesz körül. Csupa zsír a kezem Nem is lehetsz valóság. Hol egy kefe? Egy perc, kikefélem szakállamból a morzsát... mit ér nekünk jelenleg a francia szövetség?	ulászló	No nézd csak a holdat!
anna	Mindenkor fékezi az agresszív német befolyást. A Habsburgokkal szemben egyensúlyt teremt. Ezt a morzsát még lepöccintjük innen ...	anna	Fontainebleauban is szakasztott ilyen. De nem szabad földadni !
ulászló	Áttetsző a kezed, mint egy virágszál.	ulászló	Itt Budán szebb! Mert azt hiszem, errefelé, általában kevesebb, ami szép.
anna	Török vonalon pedig, mert velünk, franciákkal az ő természetes ellenségük, Velence, közös — a	anna	Előbb rendbeszedjük a palotát s többet szellőztetünk, mert bűdös férfiszag van... a holdnál tartottunk.
ulászló	Másféle illatú a ruhád, a hajad, a vállad .. (<i>Kiált</i>) te, Tamás, magad szabad meg a jutalmad ezért!		

8. jelenet

uláslzó	Igen, a holdnál. Mennyi ezüst s nekem jóformán semmi	zápolya	Tán Lexi bácsinak....
	sincs.	aggóreg	Mi a frász?
anna	Attól függ, mennyi a semmi?		Hát nem pali bácsi vagyok? Mindegy, mi vagyok.
uláslzó	A kelyheket, a kupákat		Jövő tavaszon betöltöm a kétszáznyolcadikat s a jancsim ... (<i>Elakad</i>)
	be kell olvasztani, lassan, annyira semmi.	zápolya	Micsinál?
anna	Pápai engedéllyel mért ne lehetne akár a templomi kincseket is a kohóba ... jó pénzt veretünk	aggóreg	Kicsoda micsinál?
	.. .	zápolya	A bácsi jancsija ..
uláslzó	Addigra elvész a fele.	aggóreg	Ja ó ! Megvan, köszöni.
anna	Mindenki lop'?	bátori	Disznóság állandóan délig aludni!
uláslzó	Rabol. A tolvajokat már szinte kedvelem. Valahogy	tamás	A magyar...
	finomabbak.	jános p.	Tudjuk. És teljes tisztelettel kifogásoltuk a késést, noha félünk: egyfajta leépülés jele ez... de ne szólj
anna	Felséged elragadó, bár kissé, hogy mondják : „saucisson” ? Kolbász-szagú és elhanyagolt, ami kár. Mert egyébként igazán, vous étes un jali	bodó	Jól hallom? Amíg én jártam a harcmezőket ..
	homme!	jános p.	Az alatt a Beatrix félhülye öccsével kicsinálták, hogyan eladja neki, elcseréli vele Esztergom érseki székét — egy batyú pénzért.
uláslzó	Franciául én csak azt tudom „oui” !	bátori	Ki lehetne Esztergom érseke más, mint ő, a Tamás! Felülmúlhatatlan birtokharácsoló! A magányos özvegyeket, öregembereket tervszerűen megőröklí. Berágja magát a családba, testvérévé fogad, fiadnak áll, kiházasítja hűgod s kicsikarja szavát arra, ha nem születik frigyéből utód, hát akkor a möring fejében ő örököl!
anna	Mondják, hogy minden nyelven ezt a szót tudja felséged a legjobban s ezért elsőnek egy fontos francia szóra tanítom: non! Felség, non! Így. Ilyen roppant röviden. És nem felejtjük utána kissé nyitva a szánkat...	tamás	Lehet, hogy erőszakosan harácsolorn össze birtokaim, vagyonom ... de ezzel megvan a célom!
uláslzó	Zsoli omm?	jános p.	Figyelem, figyelem, még mindig van neki célja! Nyilván magasabb: Mi lehet? Attól tartok, kitaláltam. Az még eddig mindent elért, amit akart. És amit most akar ... nem mondom semmire már, hogy számára lehetetlen. Még képes és ezt is eléri ! Nekem kimondani sok! Neki elérni sem az!
anna	Csinos ember. Felséged friss, csinos ember. Azért merek a szokás ellenére kimondani mert nincs a fogalmazásra időm. Egy elhívatott jós azt jövendölte nekem, hogy ifjan meghalok. Hát rögtön akarok gyereket. Fiút, ha lehet. És az adók? (<i>Mennek</i>)	zápolya	Ha az országot az mentené meg egyedül, hogy feltett célod, az a fejdísz, tégedet magasít .. . ennél nekem, szavamra, kedvesebb az egyszerű, sallangtalan kimúlás.
uláslzó	Nem folynak be, csupán egy kis töredékük. S nincs mód behajtani csak erőszakosan. Ha viszont erőszakhoz nyúlsz., még több pénzbe kerül... s hiába próbálom az ördögi kört szétfeszegetni...		
anna	Majd a francia pénz! Azzal többre megyünk, mon amour. (Ki)		
	9. jelenet		
	<i>Ismét országgyűlés-féle. Gazdag toprongyunk és állandó szelünk</i>		
bátori	Hol a fenében késik Uláslzó? Nemi életet él?		<i>Megint kitör a „társulati lázadás”</i>
zápolya	Ki nem jön a francia nóból. Aszongyák, kanálban szeret 's tud csak aludni, a szentem.	bátori	Inkább nemzethalál, mint hogy az életed egy ilyennek köszönd, boldogtalan Magyarország!
aggóreg	Te nemsokára, tisztedből eredően, meglátod és elmondod az adta kis francia combját	bánfi	No ebből elég, én elmegyek innen, itt nekem fú se terem!
	pali bácsinak ...	jános p.	Nem bírom már tovább ! Én is megfulladok itt! Mások haladnak, engem a földbe taposnak, mintha nem lenne semmi érdemem !

jános p. Csak béküljess a törökkel, ha azt akarod, hogy egy mindenki által átkozott apa tuódjaként jöjjön világra fiad!

ulásló Tisztes keresztény országok, fél nyugat lepaktált már velük. S maholnap, megsúgom, a pápa is rászánja magát! Aláírja velük. Legfőbb elveim, én úgy gondolom, elég mélyen gyökereznek a hit talajában... de mért lennének mi pápábbak, mint a valódi?

bátori A pápa pápa. Mi végvár vagyunk. Szerepünket az Isten rötta ránk. Nem hagyhatjuk abba s nem cserélhetjük át. Másnak a végzete más. A miénk ez. Az ázsiai hordák útjába vetni magunkat s az új hovatarozást megváltani ezzel ...

ulásló No de hányszor?

bátori Újra és újra!

ulásló Fel kéne mondani ennek a végzetnek. Legalábbis kibújni alóla.

aggőreg Meg ne kísérelj a nevünkben! Óva intelek én! Megtiltjuk, hogy bolygasd a végzetünket!

ulásló Csak mondtam ! Felvettem ! S egyáltalán, miéért ordítanak velem? Mindenki befogja a száját! Csak nem fognak parancsokat osztogatni nekem?

bánfi Ne zsarnokoskodj. Az ügyse megy itt.

bátori Állj csak a sarkadra. Végre, hogy kicsit ordítsz. Már lassan nem is volt ellenkezni kivel.

bodó De azért, ha ezt a pusztit a törökkel még egyszer szóba hozod... látod ezt a csipeszt? (Két ujja) Szent orrodal ezzel a többszörösére kihúzom ...

anna (tépve, ütve) Maga rongy, maga senki, maga mocskosszájú barom! Kockázat nélkül sértegető ... maga gyáva! Tisztában van vele, hogy nem büntetheti már ez az intézmény, amely annyira gyöngye, hogy önre szorul, különb támasza nincs már. S a többi, mind, aki hallgatva sunyít és élvezi azt, amitől pirulnia, mit pirulnia, sirnia kéne, hogy addig sikerült rágnia mindazt, ami itt van, míg önmagát is megfalatozta, kiadta s már csak egy rakás ürülék ... ez az országos szellemi krém! Mire mondatok már ti igent, ha nem bor volt a neve? Mi volt már nektek az életben annyira fontos, hogy ne rohasztottátok volna ízekre? Mindegy, hogy mi, csak már ne legyen! Ez a credo. Ismertek-e más kétségbeesésénél nagyobb örömet? Egy más tönkretetésén kívül törtök-e másra? No persze azéra előbb, közösen, ki bárhogyan is, de fölöttetek áll.

bodó Fölöttem, alattam, egyszem az, eszemadta

újabbant azt pedzegetik, hogy nincs is fönt ás alant, De ágaskodó lovakat és szépasszonyokat, mindig tudott és fog becsülni a magyar!

bátori Máskor is gyere, jobb szeretem, ha te szidsz, mintha dicsér az urad ... mert nem tagadom: mi nagy bolondok vagyunk itt valahányan, de mégsem vagyunk rosszak legbelül.

anna Mondják akkor nekem, miféle hagyomány az, hogy a szülőszobán — imént mondta a bába, de nem tudom elhinni, hogy igaz -- vagy mégis igen?! Hogy a szülőszobán, ahol vajúdni fogok egyikük ott lesz?

jános p. Annyi a visszaélés királyi utódok születése körül, hogy ...

anna Terveznek hát ilyesmit ellenem is? Pedig én megígérem, megesküszöm, ha akarják, hogy nem lesz semmiféle visszaélés ...

ulásló Miféle is lehetne?

jános p. A krónikák szerint roppant nagy a változatosság. Kicserélik például a lányt fiúra, hogy könnyítsék az utódlást. A hibás, vagy a holt csecsemőket úgyszintén kicserélik. Párnát hordanak és tömnek hasukon némely királynők több hónapon át ...

anna Na fogja meg, ne nézze...

jános p. Mentsen isten. S volt rá eset: egy kiszemelt cseléd szül a végén.

zápolya Én nem férfi gyanánt, csupán mint megfigyelő leszek jelen ott s az én tekintetemmel egy nemzet kémleli majd: minden szabályszerű-e?

anna Egy nemzethez képest túl kanosan nézel. Engem szeméremben neveltek.

aggőreg Az még nem bűn, ha egy kan kanosan néz.

anna Én férfiembert, ha eljön az óráim, nem tűrök oldalamon. S téged kivált nem akarlak, Tekintetteddel meg tudsz gyalázni egy asszonyt. Énrám te ne nézz, mikor kitárulok.

jános p. Sajnáljuk. Ez a tiszte. S ha akarna sem bújhatna ki alóla.

zápolya Mindenképp túrhetetlen a hangnem! Asszonyom, én is vagyok ám valaki!

anna Szeretnél lenni, tudom. Saját pereputtyod akarnád királyi méltóságig emelni, mindenki tudja ! S ezért a fiam halálát kívánod, nem azt, hogy megszülessen!

tamás Ó, drága királynóm, halált igazán úgy kíván mostanában egymásnak az ember, mint jó napot. Vagy estét. Szép, örök estét.

anna A leghalálósabb ellenséged körében, rosszféle sugárzások közt jössz a világra, fiam.
Egy bőrrel borított poklot kapsz legelsőbb a világból
Az ő kipárolgásával vegyül el tejjillatod ... az ő odvas lélegzetével lélegzeted ... az a csöpp... az a tiszta.... hát nem rettenetes?

ulászló Iszonyú, fölösleges szenvedéssel tetézni szenvedését ... hát muszáj ezt?

jános p. Ha szenvedés, szenvedni kell. Ki mondta, hogy a felség itten a vigasságok kertjébe kerül?

anna De hogy ennyire nem!? Segíts rajtam, édes uram . . .

ulászló Hát nem lehetne, ez egyszer, kivételesen eltekinteni ettől... láthatják: mennyire kéri ...

jános p. Magyar vérű királynő nem tenné. Tudva tudná a dolgok ősi rendje... az, ha sérül, abban kivérzik a magyarság lényege. Márpedig mi önmagunkat meg akarjuk tartani annak, amik vagyunk. Ha nem is tetszik egyeseknek. Tudod, ki illegesse magát átutazók mosolyáért?

anna Parancsba add nekik, ne kérleld ezeket!

ulászló Ezt a születésnél történő megjelenést, úgy gondolnám ... vagyis ... igenis érvénytelenítem.

jános p. Szent hagyományainkra, ugye, magasba csapta az ujját? Mórikálta magát minekünk ... de jól becsapott. Ennél kevesebbert is csuktunk már királyt a toronyba.

csepűrágók Szószegő ! Mit meg nem ígért ! És mit adott?
Kezd modernkedni már. A szokásos: bontogatja a formát, tartalma nem lévén. A forma ellenáll... sutba dobja a lágságot, jön a korbács!

ulászló Ha néha kérdeztem, azt is halkán csináltam. A környezet, amelyiknek még sok ez is — az a zsarnok ! Ne kínozzák meg őt, csak mert engem utálnak!

tamás Ne érzelmeskedjünk, ha szabad! Most az a fontos, hogy a kis jövevényt az atyák, mint trónod utódját, elismerjék s ó jó csillagok alatt érkezzék, itt elől egy szép kis fűtyülővel. Zápolya majd igen tapintatosan lesz jelen ott, személyes céljait, álmait kirekesztve, bizonynal. Ezt a nevében ígérem. De többet én sem tehetek.

ulászló Nem próbálnád mégis kibírni, Annám? Tudod, hogy én is mennyi mindent ... többet annál.

anna Annyi mindent kibírsz, amennyi már nem embernek való. De ettől nem nagyobb, egyre kisebb leszel, te szegény. Micsinál az órad? Összevissza rohan, meg van zavarodva a szerkezete. Majd eltörök, félbemarad. Minek itt Ázsiában az óra? Mi fontos itt, ami fontos? Nem az időben zajlik, mögötte gördül az élet. Megtudja így is az ember, ha eljön az óra, a perc, a nagy-nagy pillanat valamiknek. Csakhogy mindig utólag.

ulászló (Anna távozása után)
A leendő trónutódra, ha fiú ...

bánfi Föl fog esküdni rá, aki nem esküdött múlt télen ilyenkor arra, hogy idegen vérből való királynak hűséget többé sosem esküszik. Noha egyfajta hatásos érvelésre talán fölesküsznek azon személyek is, akik erre a nem esküvésre esküdtek. Viszont számítani kell s lehet arra, hogy elhagy egy része azoknak, akik eddig ugyan nem kötelezték magukat esküvel sehová, de a hűségük kézzel fogható megbecsülésben nem részesült eleddig, amit sürgősen pótitani kéne...

ulászló Ha van még valamim, ami kéne... (tamáshoz)
Van még valamim? S én kérek özsonnát.

bánfi Így odavágva nem lehet adni nekünk.

ulászló Éhes vagyok !

jános p. Tessék a formákra ügyelni!

bánfi Kérni se kérjen tőlünk így, aki kér.

bátori S egyébként sincs ma neked való finom falatunk.

ulászló Nálad ma vadmalac van áfonyával, amit....

bátori Nem is tagadom. Igen. Az van. Többek között. Adhatnál kicsikét. Végül is engedtem az egész vonalon ...

bátori Csakhogy vannak ügyek, amikben engedni nem elég. Föl sem szabad vetni a dolgot.

ulászló Szépen kérek vadmalacot. Húzza a számat az ize ... és áfonya pattan... előmlik a nyelvemen... ó ! Tűzdelt kappanpecsenyét akarok és mandulamártást! Gesztenyés kacsamellét, ... tűzdelt nyúlpecsenyét ... de lehet, nem bánom, halat is... vagy ha nem, én elmondom, igenis kikiáltom a külföldi követeknek, hogy éhezem itt... korgásra ébredék

csepűrágók A szülés ! Megindult.. idő előtt. Két hónapot siet a kis trónörökös.

bodó Vágjatok egy disznót. Egy óriási kocát láttam, itt túrt az udvaron, az imént ...

ulászó	Óriási koca? Az átkerült valahonnan ...		az első didergéseket. Fiú. Lehet harangoztatni és üdvölnötni.
bodó (rohannak)	Kapjátok el, kést a szívébe... ki a Abba kell majd a kisdedet belevarrni, a kis kékecske újszülött, hogy ki ne hüljön...	aggőreg	És mindd csak tényleg olyan fehér és annyira sima?
aggőreg (zápolyához)	Eredj. Sanyi bácsi mindent tudni akar, mindentre kíváncsi, tartsd jól nyitva szemed. Igaz-e, hogy a francia comb a világon a legszebb?	ulászó	És ő, az asszonyom, mit művelnek vele még? <i>Szülöszékestül fehér lepedőbe takarják</i>
	10. jelenet	csepürágóné (maszkos öregasszony)	Nem élte túl a szülest. Szégyellte magát. Annyira rejtette magát a férfi előtt... nem hagyta, nem bírtam... olyan finomka volt.
A második síkon, úgynevezett szülöszéken, ülve, felöltözve zajlik a szülés		bátori	Szétkaszaboltad ! Ezért követni fogod. csepürágóné Tudom. Így lesz. 11. jelenet
tamás	Meg fog születni, felnő és uralkodik majd. Minden rendben folyik, csak te gondolod iszonyúnak	csepürágók (ulászó körül)	Aki bút nem akar látni, Menjen mennyországba lakni. Csináljon az égre házat, Ott nem éri semmi bánat.
csepürágó	A bába a szoknya alól segíti elő a babát. Senki sem látja a testét. Erre vigyázunk..	bátori (zápolyához)	S a kölyök? Első nézésre milyen?
ulászó	A túlzott szemérem ... nem éppen az veszedelmes? Úgy gondolom — rá nézve. Annám, drága szívem ... talán, ha láthatnák... nem volna könnyebb'?	zápolya	Szlávosan kék szemek... egy francia cakk az ajka fölött. Egy az ajka alatt. Valószínűtlenül vékony és finom ujjak. Keskeny, sápadt, de egyébként átlagos nemi szerv, Minden olyan hűs, szintelenül idegen. Nem Lajos ez, csak egy kis Ludovit, aki hangtalanul és rebbenéstelenül, olyan távolba meredve került a még véres, meleg menedékbe. Ahol talán kipirul. De hogy az utódlás gondját-baját letudtuk volna ezzel... kötve hiszem.
tamás	Nem lehet mindent percenként másképpen akarni!	csepürágók	Nincs és nem is lesz itt vezetés ! — Pérez? Megbecsülés? Na hiszen lesheted azt! — Minket mindig föllekesítenek, de a végén sose értjük: miért is lelkesedtünk? (Elhúzódnak)
ulászó	Vagy kellő erővel keresztül kéne vinni.	ulászó (magában)	Sirjon már valaki. Akárki. Nekem nem sikerül. Ekkora okkal sem. Jaj, nem rendjén való dolog ez. Engedj sírnom, uram — elfogadóan, vagy tiltakozóan, csak engedj valahogy! Nem tudom elfogadni azt, ami történt. S szokatlan még, hát nem megy a tiltakozás. (Annánál) Mindazt amit elfogadtam, azért fogadtam el, hagy mentesüljek magától a tettől persze hiába. Mert amit egyszer elfogadunk, az nem kevesebb, mintha megtettük volna. Valahogy nincs közte különbség. Nem értem, hogy miért, de nincs. És innen a súly, ami elzárja a könnyeim útját. — Mi korog? Az éhség is apasztja a könnyeimet. De enni — ilyenkor? Szabták volna hozzánk, amiben élünk,
ulászó	Vagy kellő erővel keresztül kéne vinni, amit az ember másképpen akar s nem kérdezni sokat.		
tamás	Ha ez elhatározás csirája... hála az Úrnak! Üdvözlöm és ujjongok! Ez a végső pillanat erre... A Corvin-ügyet most még lehetne ... most kére, igen. Megfutamít még egy-két kósza török csapatot s a helyre kerül. Vagy ha nem ő, a fia, Kristóf. Akarva, nem akarva egyre nő a népszerűségük . . Egy robbanékony pártosulás győzelmes fejeként, elgondolni is rossz, hogy milyen sorsra szán majd Egy kis földönfutó, esélytelen ember igyekszik itt a világra ... a véred. Teljes bizonyossággal ez a sorsa, hacsak ezt a Kristóf nevű kis vércsefiókat		
ulászó	Imádkozom. Az enyéim életéért.		
tamás (egy maszkos csepürágót prezentál)			
ulászó	Förtelmes alak.		
tamás	Melyikünk?		
ulászó	Valahányan.		
csepürágó	A legsimábban elvágom a kisfiú torkát. Az nem fájdalmasabb, mintha erősen félrenyelünk. (El)		
zápolya	Gyermeked él. A disznóbendőbe bevarrták. Ott minden bizonnal átvészeli majd		

vagy szabtak volna minket erre a sorsra.
 — Ne korogj. Ó,
 sírás, gyere már... vagy gondolok
 valami még szomorúbbra! (a
bölcsőnél) Hátha kevés a fiamban az
 élet? Nem marad itt s
 én teljesen magam maradok ! Iszonyú!
 — Korgás. A gyomrom tiltakozik, nem a
 lelkem.
 — S jó ez, hogy ő egy disznó bendőjébe
 került?
 Az egészségédnek igen, de előjelnek ...
 atyaisten !
 Mit kiolvasnak ebből elleneid majd?!
 Hogy így kezdesz élni, fiam, ez is sírni
 való.
 Csak énnekem nincs könnyem. Kiapadt
 mind.
 Elszivárogtak a folytonos bukásban,
 kiszivattyúzta őket belőlem a csőd.
 Ha meghalsz, utánad halok én is,
 Ludovit . . .
 vagy aljasul túlélem. Azt is könnytelenül. Jaj,
 nem vagyok én egy rendes színpadi
 hős,
 De akkor is korog ... mit korogsz, hülye
 gyomrom?
 Senki se fogja elhinni, ha zabálok,
 hogy boldogtalan vagyok én. S újfent elítélnek.

Itt volt. Hova lett? Ide tettem a
 kolbászt ...
 tessék ideadni az enivalómat, megvesz
 az éhség !
 Miféle dolog ez, ellopni az embertől a
 kolbászt?
 Mou klobászu mi dejte nazad ...
 kalefaktor ! —
 Majd kapok másikat. Nyugalom — Jaj,
 de nem ezt!
 Eldugta, megette, vagy talán visszavette
 büntetésből a fűtő?
 Megkedveltetnek itt velünk egy s mást és
 visszalopják !
 A kályhafűtő, meg a Gondviselés.
 S egyáltalán, hogy bántak itt velem
 kályhafűtők és az istenek... (*Tud sírni*)
 csepürágók Majd más történelmi szakaszból metsszük
 ki a nagyérdeműnek
 más estéken és más darabokban
 a nagyformátumú hőst, aki tisztább...
 derekabb .. .
 oly tiszta, derék, akár általában mi
 vagyunk.. . De
 higgyétek el, hogy ebben a történelmi
 szakaszban a
 hősök mérete, jelleme, sorsa nagyjából
 ilyen volt.